

**URZĄD MIEJSKI
W DĄBROWIE
GÓRNICZEJ**

**DĄBROWA
GÓRNICZA**
dla aktywnych

Program Rozwoju Gospodarczego Miasta Dąbrowa Górnicza na lata 2023-2027

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Diagnoza stanu sytuacji gospodarczej – Dąbrowa Górnicza 2022	4
2.1. Potencjał gospodarczy	4
2.2. Rynek pracy	15
2.3. Atrakcyjność inwestycyjna	19
2.4. Oferta edukacyjna	20
2.5. Instytucje otoczenia biznesu – wsparcie rozwoju przedsiębiorczości.....	24
3. Analiza SWOT	26
4. Wkład programu rozwoju gospodarczego w realizację wizji Dąbrowa Górnicza 2030.....	28
4.1. Cele programu rozwoju gospodarczego.....	29
Cel 1. Wysoka atrakcyjność inwestycyjna	29
Cel 2. Sieciowane, zaradne, zrównoważone i cyfrowo rozwinięte przedsiębiorstwa	31
Cel 3. Silna postawa przedsiębiorczości w społeczeństwie zapewniająca zaradność biznesową.	32
Cel 4. Srebrna gospodarka jako szansa dywersyfikacji struktury gospodarczej w segmencie mikro i małych przedsiębiorstw.....	33
Cel 5. Dynamiczny lokalny handel i usługi.....	35
Cel 6. Kompetentne i dobrze wykwalifikowane kadry dla gospodarki.....	36
4.2. Projekty flagowe.....	40
5. System realizacji programu	52
5.1. Monitoring i ewaluacja.....	52
5.2. Ramy finansowe i źródła finansowania	52
5.3. Ryzyko i zarządzanie ryzykiem.....	52

1. Wstęp

Program Rozwoju Gospodarczego Miasta Dąbrowa Górnicza na lata 2023-2027 wpisuje się w Strategię Rozwoju Miasta: Dąbrowa Górnicza 2030. Niniejszy dokument zawiera diagnozę stanu otoczenia gospodarczego, cele i kierunki działań oraz wskaźniki. W programie określone zostały projekty flagowe, które miasto i jego partnerzy planują zrealizować w latach 2023-2027.

Odpowiedzialnym jest za koordynację wdrażania programu jest Wydział Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej

2. Diagnoza stanu sytuacji gospodarczej – Dąbrowa Górnicza 2022

2.1. Potencjał gospodarczy

Dąbrowa Górnicza jest ważnym ośrodkiem gospodarczym Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii oraz województwa śląskiego, największym obszarowo miastem w regionie oraz dziesiątym pod względem wielkości powierzchni w Polsce. O gospodarce miasta stanowi liczba ponad 12 000 podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON z czego ponad 98 proc. stanowią mikro, małe i średnie firmy. Po latach dominacji górnictwa, hutnictwa, branży koksowniczej, czyli przemysłu ciężkiego, tradycyjnego wraz z uruchomieniem w 1995 roku specjalnej strefy ekonomicznej znaczenia zaczął nabierać sektor usługowo-przetwórczy. Silnie zaznaczyła się obecność przedsiębiorstw branży motoryzacyjnej, budowlanej, producentów szkła, przetwórstwa tworzyw sztucznych oraz branży elektronicznej i spożywczej. Powstają centra usług wspólnych. W Dąbrowie Górniczej inwestorzy docenili korzystne położenie, rynki zbytu, wydajność pracy, lojalność oraz wysokie kwalifikacje pracowników, ale także dostępność surowców, jakość gruntów inwestycyjnych oraz coraz bardziej nowoczesną infrastrukturę drogową. Dzięki korzystnemu usytuowaniu miasta oraz obecności Terminalu Przeładunkowego w Sławkowie, który umożliwia dogodny transport kolejną towarów na Ukrainę, do Rosji oraz Azji, w tym do Chin, Dąbrowa Górnicza zaznacza swoją obecność na mapie ważnych centrów logistycznych.

Do największych przedsiębiorstw działających w Dąbrowie Górniczej należą min: ArcelorMittal Poland S.A., Saint-Gobain Innovative Materials Polska Sp. z o.o., Brembo Poland Sp. z o.o., Ficomirrors Polska Sp. z o.o., JSW Koks S.A. - Koksownia Przyjaźń, VTR Logistics S.A., Gühring Sp. z o.o., FEIDAL Polska Sp. z o.o., Final S.A., PPUH „Dolomit” Kopalnia Ząbkowice S.A., Huta Bankowa Sp. z o.o., URSA Polska Sp. z o.o., Amiblu Poland Sp. z o.o., Fiege Sp. z o.o., Górażdże Cement Zakład Ekocem Sp. z o.o., Damel S.A., GTX Hanex Plastic Sp. z o.o., Stalprofil S.A., ThyssenKrupp Energostal S.A., Pago Sp. z o.o., BHH Mikromed Sp. z o.o., BENTELER Distribution Poland Sp. z o.o., Mecacontrol Polska Sp. z o.o., KOIDE Poland Sp. z o.o., Polonia Logistyka Sp. z o.o., ArcelorMittal Business Center of Excellence Poland Sp. z o.o. Sp.k., NGK Ceramics Polska Sp. z o.o., SK high-tech battery materials Poland Sp. z o.o. oraz Termglas Sp. z o.o.

Analiza danych za 2020 r. (Bank Danych Lokalnych) dotyczących pracujących w poszczególnych sektorach gospodarki wskazuje, iż najwięcej osób pracuje w przemyśle i budownictwie (51,93%). W pozostałych sekcjach procentowy udział pracujących kształtuje się na następujących poziomach: handel, naprawa pojazdów, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja (18,49%), rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (0,95%), działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości (1,97 %) oraz pozostałe usługi (26,66%).

Liczba podmiotów gospodarki narodowej ogółem wpisanych do rejestru REGON, w tym spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego (sektor prywatny i publiczny) w roku 2020 wynosiła 12 853, w tym 129 podmioty to spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego. W porównaniu z rokiem 2019 liczba ww. podmiotów wzrosła o 250 podmiotów.

Analizując dane z 2020 r. o podmiotach gospodarki narodowej w odniesieniu do liczby i struktury ludności, można wnioskować, iż na terenie miasta Dąbrowa Górnicza aktywna jest stosunkowo większa liczba podmiotów zatrudniających powyżej 49 osób na 10 000 mieszkańców niż w przypadku

miast takich jak: Sosnowiec, Tychy, Rybnik, Jaworzno (tj. miast wybranych do analizy porównawczej jako miasta o podobnej strukturze). Jest to związane z charakterem przemysłowym miasta i obecnością firm produkcyjnych. Wyjaśnia to również nieznacznie mniejszy niż w przypadku pozostałych miast w grupie porównawczej udział podmiotów gospodarki narodowej o liczbie pracujących do 9 osób w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON (95,2%). W roku 2020 liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w Dąbrowie Górniczej wynosiła 189,7 (2019 r. – 181,8). Na koniec 2020 roku liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Dąbrowie Górniczej zarejestrowanych w REGON wynosiła 9 292 (w roku poprzednim 2019 r. – 9 109). Warto dodać, że w roku 2018 liczba zarejestrowanych w REGON osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wynosiła 8 996.

Należy jednak ostrożnie podchodzić do danych z rejestru REGON, bowiem nie wszystkie zarejestrowane działalności gospodarcze są aktywne. Obrazują to np. dane z urzędów skarbowych przedstawiające liczbę podatników uzyskujących dochody z tytułu działalności gospodarczej oraz dane z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dotyczące osób i podmiotów będących aktywnymi płatnikami składek w ubezpieczeniach emerytalnych i rentownych.

Tabela 1.: Potencjał działalności gospodarczej osób fizycznych

Wskaźnik	2016	2017	2018	2019	2020	Dynamika 2020/2016
łączna kwota przychodów z tytułu działalności gospodarczej	3 709 315 346,53	3 782 723 735,85	4 128 333 400,41	4 151 941 918,21	4 082 552 426,28	110,06
łączna kwota dochodów z tytułu działalności gospodarczej	509 783 568,09	597 715 357,95	700 592 526,33	737 694 107,03	635 006 689,00	124,56
łączna liczba podatników uzyskujących dochody z tytułu działalności gospodarczej	6 665	6 721	6 739	6 835	6 826	102,42

Źródło: Raport „Przedsiębiorczość Dąbrowa Górnicza miasto na prawach powiatu”, Związek Miast Polskich, 2022.

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą są przede wszystkim aktywne w sekcji G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (2 622 podmioty, 28,22%); sekcji F – budownictwo (1 163 podmioty, 12,52%); sekcji M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (1 025 podmiotów, 11,03%); sekcji H – transport i gospodarka magazynowa (789 podmiotów, 8,49%) oraz sekcji C – przetwórstwo przemysłowe (785 podmiotów, 8,45%).

Liczba podmiotów w grupie osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej w Dąbrowie Górniczej wzrosła w okresie 2018-2020 z 3 413 do 3 561 podmiotów (+4,34%). W tym samym okresie dynamika wzrostu w tej grupie podmiotów w pozostałych miastach grupy

porównawczej kształtowała się w przedziale od 2,46% (Jaworzno) do 5,27% (Tychy). Podmioty te są przede wszystkim aktywne w sekcji G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (769 podmiotów, 21,60%); w sekcji L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (528 podmiotów, 14,83%); w sekcji F – budownictwo (371 podmiotów, 10,42%); w sekcji C – przetwórstwo przemysłowe (331 podmiotów, 9,30%) oraz w sekcji S – pozostała działalność usługowa (315 podmiotów, 8,85%). Liczba podatników posiadających osobowość prawną wynosiła w 2020 roku 1 495. Dane z raportu „Przedsiębiorczość Dąbrowa Górnicza miasto na prawach powiatu” przygotowanego przez Związek Miast Polskich przedstawiają niepokojące zjawisko związane z coraz to większą grupą przedsiębiorstw odnotowujących straty z działalności, w szczególności w roku 2020 – co wskazuje na istotny wpływ pandemii COVID-19 na gospodarkę.

Tabela 2.: Potencjał ekonomiczny osób prawnych

Wskaźnik	2016	2017	2018	2019	2020	Dynamika 2020/2016
łączna kwota przychodów osób prawnych	25 418 640 918,66	30 558 593 388,46	32 874 798 506,21	34 948 707 795,96	35 375 325 716,33	139,17
łączna kwota dochodów osób prawnych	1 929 529 788,27	1 836 588 103,11	2 085 009 929,17	1 445 755 407,59	1 167 737 801,06	60,52
łączna kwota straty osób prawnych	255 066 904,37	155 232 852,79	72 110 171,40	123 092 351,90	357 328 157,10	140,09
Liczba podatników posiadających osobowość prawną	1 380	1 451	1 433	1 449	1 495	108,33
Liczba podatników posiadających osobowość prawną ze stratą	382	387	383	385	420	109,95

Źródło: Raport „Przedsiębiorczość Dąbrowa Górnicza miasto na prawach powiatu”, Związek Miast Polskich, 2022.

Zgodnie z danymi uzyskanymi z Głównego Urzędu Statystycznego – Banku Danych Lokalnych, które Urząd Statystyczny uzyskuje na podstawie rocznego badania działalności gospodarczej przedsiębiorstw, nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły w roku 2018 – 14 799 zł, 2019 – 14 694 zł natomiast w 2020 – 6 296 zł. Dane wskazują więc na bardzo duży spadek nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach, szczególnie porównując ze sobą rok 2019 i 2020. Analizując jednak te dane z poziomem nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca w województwie śląskim należy stwierdzić, że nakłady w Dąbrowie Górniczej kształtują się powyżej uzyskanych tam wartości. W roku 2020 nakłady te wynosiły w województwie śląskim 4 978 zł.

Według ostatnich dostępnych danych z GUS liczba nowo zarejestrowanych podmiotów w roku 2020 wynosiła 727 i zmalała w stosunku do roku 2019 o 265 podmiotów. Spadek liczby podmiotów nowo

zarejestrowanych odnotowano szczególnie w zakresie nowo zakładanych działalności gospodarczych osób fizycznych. Analizując dwa ostatnie lata (wg dostępnych danych w BDL) należy zwrócić uwagę, że liczba nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON osób prowadzących działalność gospodarczą zmalała z 836 w roku 2019 do 589 w roku 2020.

W 2020 r. największa ilość nowych podmiotów w postaci działalności gospodarczych osób fizycznych powstała w sekcji G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (145 firm, 24,62% nowopowstałych podmiotów w grupie działalności gospodarczych osób fizycznych) sekcji F – budownictwo (84 firmy, 14,26%), w sekcji M - działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (60 firmy, w sekcji H - transport i gospodarka magazynowa (51 firm, 8,66%) w sekcji C – przetwórstwo przemysłowe (46 firm, 7,81%). Natomiast w grupie spółek handlowych, największa liczba nowych podmiotów w 2020 r. powstała w sekcji G (16 firm, 16,33% nowopowstałych podmiotów w grupie spółek handlowych), w sekcji F (15 podmiotów, 15,31%), w sekcji M (11 podmiotów, 11,22%), w sekcji C (10 firm, 10,20%), w sekcji N - działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (10 firm, 10,20%). Analizując dane z 2020 r. dotyczące nowopowstałych podmiotów dla poszczególnych działów PKD, należy zauważyć, iż nowe podmioty powstały przede wszystkim w następujących działach: handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi (104 podmioty); roboty budowlane specjalistyczne (73); transport lądowy oraz transport rurociągowy (50); produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń (31); handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi (30); handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych (30).

Wyrejestrowane z rejestru REGON Podmioty gospodarki narodowej ogółem. (wg grup sekcji PKD 2007) – w 2020 r. odnotowano znaczący spadek liczby wyrejestrowanych z rejestru REGON podmiotów w stosunku do wyrejestrowań w roku 2019. W roku 2020 miernik ten wyniósł 465.

W 2020 r. największa liczba podmiotów w postaci działalności gospodarczych osób fizycznych wyrejestrowana została z sekcji G (133 firmy, 33,42% wyrejestrowanych podmiotów w grupie działalności gospodarczych osób fizycznych), sekcji F (49 firm, 12,31%), sekcji C (41 firm, 10,30%) w sekcji H (37 firm, 9,30%) i z sekcji M (35 firm, 8,79%). Natomiast w grupie spółek handlowych, największa liczba podmiotów w 2020 r. została wyrejestrowana z sekcji G (13 firm, 27,08% wyrejestrowanych podmiotów w grupie spółek handlowych); sekcji C (9 firm, 18,75%), sekcji F (6 firm, 12,50%), sekcji M (6 firm, 12,50%) oraz z sekcji H (5 firm, 10,42%). Działy cechujące się stosunkowo większą liczbą podmiotów wyrejestrowanych z rejestru REGON w 2020 r., to: handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi (87); handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi (38); roboty budowlane specjalistyczne (37); transport lądowy oraz transport rurociągowy (37); handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych (26); produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń (17); roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków (16).

Przez pryzmat liczby podmiotów w poszczególnych działach PKD wyróżniają się następujące działy liczące więcej niż 50 podmiotów:

- handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi;
- roboty budowlane specjalistyczne;
- handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi;
- transport lądowy oraz transport rurociągowy;
- działalność związana z obsługą rynku nieruchomości;
- opieka zdrowotna;
- handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych;
- roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków;
- pozostała indywidualna działalność usługowa gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby;
- edukacja.

W kontekście lokalnego handlu, oprócz tradycyjnych ulic handlowych jak np. ul. 3 Maja i ul. Jana III Sobieskiego istotną rolę odgrywają lokalne ryneczki, w tym targowiska przy ul. Ludowej oraz Tysiąclecia tzw. Ryneček w Gołonogu oraz Targowisko Miejskie przy ul. Poniatowskiego.

Targowisko miejskie przy ul. Józefa Poniatowskiego zlokalizowane jest w dzielnicy Reden, w odległości kilometra od centrum Dąbrowy Górniczej. Na powierzchni półtora hektara czynną działalność gospodarczą prowadzi ponad dwustu sprzedawców. Targowisko czynne jest cztery dni w tygodniu (w poniedziałek, czwartek, piątek i niedzielę). Wieloletnia działalność targu na stałe wpisała się w tkankę miejską, a oferta handlujących, szczególnie w niedzielę, przyciąga zarówno wielu mieszkańców Dąbrowy Górniczej jak i miast ościennych. Zarządzającym targiem jest podmiot - stowarzyszenie, z którym gmina zawarła wieloletnią umowę najmu terenu. Obecnie jest podpisanych około 400 stałych umów, natomiast sezonowo dodatkowo około 40-60. Przestrzeń targu, jak i jego bezpośrednia okolica, wymaga modernizacji i częściowego przekształcenia, zarówno pod względem infrastrukturalnym jak i samej struktury działalności.

Z kolei Miejski Zarząd Budynków Mieszkalnych (MZBM) w Dąbrowie Górniczej jest trwałym zarządcą ryneczków lokalnych przy ul. Tysiąclecia (Ryneček w Gołonogu) oraz Ludowej. Na przełomie 2020/2021 roku został opracowany Model biznesowy dla „Rynečku w Gołonogu”, który uwzględniał uwagi Urzędu Miejskiego, MZBM, osób prowadzących działalność gospodarczą oraz konsumentów robiących tam na co dzień zakupy i stanowił dobrą praktykę wzoru funkcjonowania dla innych lokalizacji. Na powierzchni handlowej Rynečku w 2022 wynajmowanych było 65 kiosków i 6 miejsc handlowych (bez kiosku) sprzedających produkty m.in. branży spożywczej, mięsno-wędliniarskiej i rybnej, warzywno-owocowej, drogerijno-kosmetycznej, kwiatarskiej, odzieżowej, obuwniczej i pasmanteryjnej; sprzedawane jest świeże pieczywo, prasa i zabawki, świadczone są też usługi krawieckie, szewskie i gastronomiczne.

Dzięki pomysłom wypracowanym wspólnie z przedsiębiorcami, na terenie Rynečku stanął bankomat, paczkomat, citylight, a na miejskich billboardach i na łamach Przeglądu Dąbrowskiego przeprowadzono akcję reklamującą lokalny handel, w tym Ryneček w Gołonogu. Prowadzone będą działania, aby ta przestrzeń stała się estetycznym i przyjaznym miejscem codziennych zakupów. Dodatkowo na

Ryneczku w Gołonogu wyznaczono miejsce do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników oraz opracowano regulamin określający zasady prowadzenia tego handlu. Takie miejsca mogą być wyznaczone również w innych dzielnicach, aby ułatwić mieszkańcom zakupy bezpośrednio od producentów.

Podsumowując należy zwrócić uwagę na fakt, iż liczba podmiotów nie równa się z potencjałem i siłą gospodarczą, bowiem w wielu przypadkach mamy do czynienia z jednoosobową działalnością gospodarczą czy mikroprzedsiębiorstwem. Również warto zwrócić uwagę na fakt, iż nie wszystkie podmioty zarejestrowane w systemie REGON faktycznie prowadzą działalność. Szereg rekordów w systemie REGON to rekordy pasywne. Obrazują to np. dane pozyskane z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (należy wziąć pod uwagę, że w tych danych nie uwzględniono osób fizycznych i prawnych płacących składki w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego). Z danych ZUS wynika, iż na koniec 2021 roku w sumie 5 907 osób prawnych i fizycznych odprowadziło składki emerytalne i rentowe. Było to o 239 osób więcej niż na koniec 2018 roku. W tym okresie liczba osób fizycznych płacących sama za siebie spadła z 1 906 osób do 1 849 osób (-57 osób), zaś osób fizycznych płacących za siebie i innych wzrosła z 2 756 osób do 2 999 osób (+243 osoby). Z kolei liczba osób prawnych odprowadzających składki na koniec 2021 roku wynosiła 1 059, co stanowiło więcej o 33 osoby prawne w stosunku do stanu na koniec 2018 roku (1 026 osób prawnych). Można odnotować spadek liczby osób fizycznych i prawnych odprowadzających składki w ubezpieczeniach emerytalnych i rentownych w 2020 roku w wyniku sytuacji związanej z pandemią. Jednak na koniec 2021 roku liczba osób płacących składki w ZUS była wyższa, z tym że w niektórych sekcjach PKD liczba osób fizycznych płacących za siebie charakteryzowała się utrzymującym się w okresie 2018-2021 trendem spadkowym.

W sekcji C przetwórstwo przemysłowe, na koniec 2021 roku największa liczba osób fizycznych i prawnych pojawiła się w działach: produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń (dział 25: 177 osób, w tym 139 osób fizycznych i 38 osób prawnych); naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń (dział 33: 114 osób, w tym 76 osób fizycznych i 38 osób prawnych); produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (dział 22: 31 osoby, w tym 15 osób fizycznych i 16 osób prawnych); pozostała produkcja wyrobów (dział 32: 31 osoby, w tym 26 osób fizycznych i 5 osób prawnych); produkcja artykułów spożywczych (dział 10: 31 osoby, w tym 24 osoby fizyczne i 7 osób prawnych); produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (dział 23: 30 osób, w tym 22 osoby fizyczne i 8 osób prawnych); produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania (dział 16: 22 osoby, w tym 17 osób fizycznych i 5 osób prawnych); produkcja odzieży (dział 14: 19 osób, w tym 17 osób fizycznych i 2 osoby prawne).

Patrząc jednak przez pryzmat zatrudnienia w przemyśle (tj. osób, dla których płacono składki emerytalne i rentowe), na koniec 2021 roku wyróżniały się następujące działy, w których zatrudnionych było powyżej 1 000 osób: produkcja metali (dział 24: 8 385 osób, spadek o 1 060 osób w stosunku do 2018 roku: 9 445 osób); produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli (dział 29: 2 569 osób, wzrost o 65 osób w stosunku do 2018 roku: 2 534 osoby); naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń (dział 33: 2 056 osób, spadek o 383 osoby w stosunku do 2018 roku: 2 439 osób); produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (dział 23: 2 148 osób, spadek o 64 osoby w stosunku do 2018 roku: 2 084 osoby); produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (dział 22: 1 573 osoby, wzrost

o 61 osób w stosunku do 2018 roku: 1 512); produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń (dział 25: 1 812 osób, wzrost o 23 osoby w stosunku do 2018 roku: 1 789).

Tabela 3.: Liczba aktywnych płatników składek z Dąbrowy Górniczej w ubezpieczeniach emerytalnych i rentownych

PKD	2018	2019	2020	2021
OGÓŁEM				
ogółem	5 688	5 787	5 911	5 907
osoba fizyczna płacąca za siebie i innych	2 756	2 871	2 990	2 999
osoba fizyczna płacąca sama za siebie	1 906	1 880	1 873	1 849
osoba prawna	1 026	1 036	1 048	1 059
SEKCJA: B GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE				
ogółem	5	6	5	3
osoba fizyczna płacąca za siebie i innych	0	0	0	0
osoba fizyczna płacąca sama za siebie	1	1	0	0
osoba prawna	4	5	5	3
SEKCJA: C PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE				
ogółem	591	573	556	566
osoba fizyczna płacąca za siebie i innych	254	242	238	247
osoba fizyczna płacąca sama za siebie	188	184	170	166
osoba prawna	149	147	148	153
SEKCJA: D WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, PARĘ WODNĄ, GORĄCĄ WODĘ I POWIETRZE DO UKŁADÓW KLIMATYZACYJNYCH				
ogółem	7	8	7	7
osoba fizyczna płacąca za siebie i innych	1	2	2	2
osoba fizyczna płacąca sama za siebie	1	0	0	0
osoba prawna	5	6	5	5
SEKCJA: E DOSTAWA WODY; GOSPODAROWANIE ŚCIEKAMI I ODPADAMI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z REKULTYWACJĄ				
ogółem	44	43	35	31
osoba fizyczna płacąca za siebie i innych	12	11	9	8
osoba fizyczna płacąca sama za siebie	13	12	8	6
osoba prawna	19	20	18	17
SEKCJA: F BUDOWNICTWO				
ogółem	700	678	674	756
osoba fizyczna płacąca za siebie i innych	316	305	299	370
osoba fizyczna płacąca sama za siebie	270	261	257	264
osoba prawna	114	112	118	122
SEKCJA: G HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH,				

PKD	2018	2019	2020	2021
WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE				
ogółem	1 408	1 393	1 359	1 360
osoba fizyczna płacąca za siebie i innych	628	638	609	627
osoba fizyczna płacąca sama za siebie	562	541	547	533
osoba prawna	218	214	203	200
SEKCJA: H TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA				
ogółem	490	480	472	476
osoba fizyczna płacąca za siebie i innych	226	221	212	213
osoba fizyczna płacąca sama za siebie	212	208	206	211
osoba prawna	52	51	54	52
SEKCJA: I DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI				
ogółem	148	140	143	150
osoba fizyczna płacąca za siebie i innych	55	46	50	57
osoba fizyczna płacąca sama za siebie	74	73	74	73
osoba prawna	19	21	19	20
SEKCJA: J INFORMACJA I KOMUNIKACJA				
ogółem	185	208	224	281
osoba fizyczna płacąca za siebie i innych	149	169	185	227
osoba fizyczna płacąca sama za siebie	19	21	20	33
osoba prawna	17	18	19	21
SEKCJA: K DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA				
ogółem	160	151	144	147
osoba fizyczna płacąca za siebie i innych	93	90	87	89
osoba fizyczna płacąca sama za siebie	46	44	41	40
osoba prawna	21	17	16	18
SEKCJA: L DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI				
ogółem	167	175	196	205
osoba fizyczna płacąca za siebie i innych	40	39	45	54
osoba fizyczna płacąca sama za siebie	29	32	34	37
osoba prawna	98	104	117	114
SEKCJA: M DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA				
ogółem	544	568	589	621
osoba fizyczna płacąca za siebie i innych	309	333	347	379
osoba fizyczna płacąca sama za siebie	163	156	161	157
osoba prawna	72	79	81	85
SEKCJA: N DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA				
ogółem	162	157	161	172
osoba fizyczna płacąca za siebie i innych	69	57	63	74
osoba fizyczna płacąca sama za siebie	62	68	66	64
osoba prawna	31	32	32	34

PKD	2018	2019	2020	2021
SEKCJA: O ADMINISTRACJA PUBLICZNA I OBRONA NARODOWA; OBOWIĄZKOWE ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNE				
ogółem	9	9	9	10
osoba fizyczna płacąca za siebie i innych	0	0	0	0
osoba fizyczna płacąca sama za siebie	1	1	1	1
osoba prawna	8	8	8	9
SEKCJA: P EDUKACJA				
ogółem	169	167	183	187
osoba fizyczna płacąca za siebie i innych	65	67	75	77
osoba fizyczna płacąca sama za siebie	31	28	35	37
osoba prawna	73	72	73	73
SEKCJA: R DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z KULTURĄ, ROZRYWKĄ I REKREACJĄ				
ogółem	46	47	52	63
osoba fizyczna płacąca za siebie i innych	25	21	23	33
osoba fizyczna płacąca sama za siebie	7	10	9	9
osoba prawna	14	16	20	21
SEKCJA: S POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA				
ogółem	314	321	327	362
osoba fizyczna płacąca za siebie i innych	149	151	166	187
osoba fizyczna płacąca sama za siebie	124	128	119	135
osoba prawna	41	42	42	40

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zakładu Ubezpieczeń Zdrowotnych.

Tabela 4.: Liczba ubezpieczonych w ubezpieczeniach emerytalnym i rentowych u płatników składek z terenu miasta Dąbrowa Górnicza według stanu na koniec roku

PKD	2018	2019	2020	2021
Ogółem	54 282	54 172	52 604	52 113
Sekcja: B Górnictwo i wydobywanie	156	163	141	128
Sekcja: C Przetwórstwo przemysłowe	22 093	22 052	20 709	20 918
Sekcja: D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, Gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	750	722	617	609
Sekcja: E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność Związana z rekultywacją	1 439	1 414	1 330	1 364
Sekcja: F Budownictwo	4 808	4 538	3 774	3 792
Sekcja: G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, Włączając motocykle	7 036	7 046	6 423	6 304

PKD	2018	2019	2020	2021
Sekcja: H Transport i gospodarka magazynowa	3 643	3 645	3 224	3 259
Sekcja: I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	1 181	1 114	964	1 047
Sekcja: J Informacja i komunikacja	382	398	386	526
Sekcja: K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	592	374	353	330
Sekcja: L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	865	892	849	826
Sekcja: M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2 762	2 536	2 476	3 316
Sekcja: N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	5 060	5 651	6 148	5 627
Sekcja: O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	2 657	2 385	2 408	2 241
Sekcja: P Edukacja	3 991	4 458	4 417	4 357
Sekcja: R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	728	693	638	634
Sekcja: S Pozostała działalność usługowa	897	892	843	911

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zakładu Ubezpieczeń Zdrowotnych.

Tabela 5.: Liczba ubezpieczonych w ubezpieczeniach emerytalnym i rentowych u płatników składek z terenu miasta Dąbrowa Górnicza działających w sekcji C według stanu na koniec roku

PKD	2018	2019	2020	2021
Ogółem	54 282	54 172	52 604	52 113
Sekcja: C Przetwórstwo przemysłowe	22 093	22 052	20 709	20 918
Dział: 24 Produkcja metali	9 445	9 300	8 687	8 385
Dział: 29 Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli	2 534	2 709	2 500	2 569
Dział: 33 Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	2 439	2 191	2 031	2 056
Dział: 23 Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	2 084	2 039	1 976	2 148
Dział: 22 Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	1 512	1 598	1 662	1 573
Dział: 25 Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	1 789	1 867	1 721	1 812
Dział: 27 Produkcja urządzeń elektrycznych	591	605	535	976
Dział: 28 Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	500	600	449	335
Dział: 32 Pozostała produkcja wyrobów	354	333	291	273

PKD	2018	2019	2020	2021
Dział: 10 Produkcja artykułów spożywczych	261	262	262	223

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zakładu Ubezpieczeń Zdrowotnych.

Związek Miast Polskich publikuje cyklicznie syntetyczny wskaźnik rozwoju dla poszczególnych miast w Polsce. Wskaźnik ten, wyliczony dla każdej gminy w relacji do wszystkich gmin w kraju, obrazuje zmianę potencjału rozwoju gminy. Wartość wskaźnika syntetycznego wyliczono jako sumę odchyłeń standardowych dla poszczególnych wskaźników przyjętych do zestawienia. Wskaźnik syntetyczny składa się z siedmiu wskaźników zaprezentowanych poniżej. Charakteryzował się on w 2020 roku wartością dodatnią, czyli powyżej średniej dla innych gmin w kraju, jednak w okresie 2016-2020 wartością malejącą, co oznacza, że potencjał rozwoju się pogarsza relatywnie w relacji do średniej dla innych gmin w kraju.

Tabela 6.: Syntetyczny wskaźnik rozwoju oraz wskaźniki wchodzące w jego skład dla Dąbrowy Górniczej

Wskaźnik	2016	2017	2018	2019	2020	Dynamika 2020/2016
Syntetyczny Wskaźnik Rozwoju	4,57	2,97	4,21	2,88	1,29	-
Dochody z PIT w przeliczeniu na 1 mieszkańca (PLN/mieszk.)	1 231,87	1 315,43	1 469,86	1 622,07	1 582,34	128,45
Przedsiębiorczość - dochody z CIT w przeliczeniu na 1 mieszkańca (PLN/mieszk.)	112,46	100,80	210,94	182,58	117,99	104,92
"Produktywność przestrzeni" - suma podatków nieruchomościowych na mieszkańca (PLN/mieszk.)	1 361,79	1 402,24	1 452,21	1 504,06	1 548,25	113,69
Podatek od czynności cywilnoprawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (PLN/mieszk.)	41,52	45,68	63,18	57,36	60,16	144,89
Wskaźnik potencjału demograficznego (%)	14,60	13,75	12,93	12,14	11,42	78,22
Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym (%)	5,98	4,63	4,04	3,09	4,22	70,60
Wskaźnik obciążenia demograficznego (%)	62,25	65,62	68,98	72,19	74,57	119,79

Źródło: Raport „Sytuacja społeczno-ekonomiczna Dąbrowa Górnicza miasto na prawach powiatu”, Związek Miast Polskich, 2022.

Analizując aktywność ekonomiczną na terenie miasta Dąbrowa Górnicza przez pryzmat łącznej kwoty ze źródeł, takich jak: stosunek pracy, emerytury i renty, działalność gospodarcza, umowy cywilnoprawne, najem i dzierżawa, prawa autorskie, odpłatne zbycie rzeczy, działalność nierejestrowaną i inne źródła – w latach 2016-2020 (mimo pandemii COVID-19 w 2020 roku) zarówno

łączna kwota przychodów ze wszystkich źródeł jak i łączna kwota dochodu ze wszystkich źródeł wskazały rosnący trend.

Tabela 7.: Aktywność ekonomiczna mieszkańców

Wskaźnik	2016	2017	2018	2019	2020	Dynamika 2020/2016
łączna kwota przychodów ze wszystkich źródeł	7 060 137 534,97	7 323 804 554,47	7 849 983 586,92	8 079 255 741,61	8 381 174 890,56	118,71
łączna kwota dochodu ze wszystkich źródeł	3 594 271 534,06	3 840 180 386,49	4 186 376 910,22	4 412 462 660,40	4 493 990 676,86	125,03

Źródło: Raport „Przedsiębiorczość Dąbrowa Górnicza miasto na prawach powiatu”, Związek Miast Polskich, 2022.

Analizując potencjał gospodarki w Dąbrowie Górniczej przez pryzmat dochodów budżetu gminy z tytułu udziału w CIT i PIT należy zauważyć szczególną sytuację w 2020 roku w związku z pandemią COVID-19 oraz skutkującą koniecznością zawieszenia działalności gospodarczej w okresie trwania tzw. lockdownu oraz ograniczenia działalności gospodarczej w wyniku zachwiania globalnych łańcuchów dostaw.

Tabela 8.: Dochody budżetu gminy z tytułu udziału w CIT i PIT

Wskaźnik	2016	2017	2018	2019	2020	Dynamika 2020/2016
Dochody budżetu gminy z tytułu udziału w CIT (zł)	13 698 057,16	12 209 573,72	25 367 430,29	21 795 068,13	13 956 623,48	101,89
Dochody budżetu gminy z tytułu udziału w PIT (zł)	150 044 073,00	159 326 683,00	176 763 297,00	193 631 100,00	187 167 469,00	124,74

Źródło: Raport „Sytuacja społeczno-ekonomiczna Dąbrowa Górnicza miasto na prawach powiatu”, Związek Miast Polskich, 2022.

2.2. Rynek pracy

Analizując rynek pracy przez pryzmat osób, za które odprowadzono składki emerytalne i rentowe przez osoby fizyczne i osoby prawne na terenie Dąbrowy Górniczej (dane te nie obejmują osób dla których odprowadzono składki w KRUS) oraz przez pryzmat ewidencji podatkowej osób tytułem osiągania dochodu od osób fizycznych i prawnych mających siedzibę w Dąbrowie Górniczej, można przedstawić następujący obraz sytuacji. Na koniec 2021 roku osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą i osoby prawne działające w Dąbrowie Górniczej płaciły składki emerytalne i rentowe dla 52 113 osób (o 2 169 osób mniej niż w 2018 roku: 54 282 osoby). Dane pozyskane od Urzędów Skarbowych pozwoliły wskazać miejsce zamieszkania osób pracujących w Dąbrowie Górniczej w przypadku 51 463 osób. Z tych danych wynika, że 43,95% osób pracujących w Dąbrowie Górniczej

stanowią mieszkańcy miasta (22 617 osób), 15,22% osób pochodzi z Sosnowca (7 835 osób), 10,86% z powiatu będzińskiego (5 588 osób), 6,01% z powiatu zawierciańskiego (3 093 osoby), 3,80% z powiatu olkuskiego (1 954 osoby), 3,57% z Katowic (1 839 osób), 1,72% z Chorzowa (884 osoby), 1,49% z Jaworzna (767 osób), 1,23% z Mysłowic (635 osób), 1,15% z Częstochowy (594 osoby), 1,09% z Świętochłowic (560 osób), 1,08% z 555 osób), 1,04% z Rudy Śląskiej (534 osoby). Zaś 4 008 osoby pochodzą z pozostałych miast na prawach powiatu i powiatów, które przekazały informację, w tym: powiatu myszkowskiego (501 osób), Gliwic (495 osób), Zabrze (452 osoby), Tychów i powiatu bieruńsko-lędzkiego łącznie (447 osób), Siemianowic Śląskich (393 osoby), powiatu częstochowskiego (312 osób), (287 osób), powiatu chrzanowskiego (230 osób), powiatu oświęcimskiego (216 osób), powiatu mikołowskiego (198 osób), powiatu pszczyńskiego (175 osób) oraz powiatu gliwickiego (110 osób). Obraz ten pokazuje relacje między Dąbrową Górniczą i jej otoczeniem, w tym w szczególności: istotne relacje mieszkanie-praca z Sosnowcem, z powiatem będzińskim, z powiatem zawierciańskim, z powiatem olkuskim oraz z Katowicami – zaś w tym kontekście niewielkie relacje mieszkanie-praca z powiatami sąsiadującymi na terenie województwa małopolskiego, takimi jak: powiat chrzanowski i powiat oświęcimski.

Tabela 9.: Liczba osób, które zostały zgłoszone w systemie ewidencji podatkowej tytułem osiągnięcia dochodu w Dąbrowie Górniczej w 2021 roku

Miejsce zamieszkania	Liczba osób	udział
Suma	51 463	100,00%
Dąbrowa Górnicza	22 617	43,95%
Sosnowiec	7 835	15,22%
powiat będziński	5 588	10,86%
powiat zawierciański	3 093	6,01%
powiat olkuski	1 954	3,80%
Katowice	1 839	3,57%
Chorzów	884	1,72%
Jaworzno	767	1,49%
Mysłowice	635	1,23%
Częstochowa	594	1,15%
Świętochłowice	560	1,09%
Bytom	555	1,08%
Ruda Śląska	534	1,04%
powiat myszkowski	501	0,97%
Gliwice	495	0,96%
Zabrze	452	0,88%
Tychy + powiat bieruńsko-lędzki	447	0,87%
Siemianowice Śląskie	393	0,76%
powiatu częstochowski	312	0,61%
powiat tarnogórski	287	0,56%
powiat chrzanowski	230	0,45%
powiat oświęcimski	216	0,42%
powiat mikołowski	198	0,38%
Piekary Śląskie	192	0,37%
powiat pszczyński	175	0,34%
powiat gliwicki	110	0,21%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędów Skarbowych

Miasto Dąbrowa Górnicza liczyło na koniec 2021 roku 111 481 mieszkańców (dane zgodne z rejestrem mieszkańców zameldowanych na pobyt stały i czasowy ponad 3 miesiące na 31 grudnia danego roku). Według danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba ta wynosiła na koniec 2020 roku 118 285 osób. W okresie 2018-2020 spadek liczby mieszkańców wynosił 1,64%. Oprócz migracji mieszkańców do gmin miejsko-wiejskich i wiejskich (zjawisko suburbanizacji i rozlewania się miasta na terenie miejskiego obszaru funkcjonalnego) oraz migracji osób młodych do innych metropolii w Polsce jak i za granicę po zakończeniu studiów, do przyczyn spadku liczby mieszkańców można zaliczyć: spadek dzietności społeczeństwa, starzenie się społeczeństwa, wzrost liczby zgonów w wyniku pandemii COVID-19 oraz chorób cywilizacyjnych. Mimo spadku liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w latach 2018-2020 o 182 osób, jej procentowy udział w liczbie mieszkańców ogółem nieznacznie wzrósł z 15,64% do 15,74%. Natomiast spadek liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym o 3 409 osób w latach 2018-2020 również był widoczny w procentowym udziale tej grupy mieszkańców w liczbie mieszkańców ogółem w poszczególnych latach. W latach 2018-2020 dynamika zmian w tej grupie w Dąbrowie Górniczej wynosiła -4,79%.

Do kategorii osób w wieku poprodukcyjnym zalicza się mężczyzn - 65 lat i więcej oraz kobiety - 60 lat i więcej. Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym wzrosła w latach 2018-2020 o 1 617 osób, a jej procentowy udział w liczbie mieszkańców ogółem wzrósł z 25,18% do 26,98%. W odniesieniu do wszystkich mieszkańców w mieście, grupa wiekowa 60-69 lat stanowiła w 2020 roku 13,88% wszystkich mieszkańców. Grupa seniorów w Dąbrowie Górniczej jest stosunkowo młodsza niż w miastach grupy porównawczej. Mając na uwadze spadek liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym, należy dążyć do promowania utrzymania w zatrudnieniu aktywnych seniorów chętnych do pracy.

W swoim raporcie „Sytuacja społeczno-ekonomiczna Dąbrowa Górnicza miasto na prawach powiatu”, Związek Miast Polskich ocenia potencjalną dostępność lokalnej siły roboczej na poziomie gminy w sensie zastępowalności (wymiany) pokoleń na rynku pracy (nie uwzględniając migracji a jedynie wewnętrzną dynamikę). Wskaźnik ten jest ujemny, jednak wskazuje malejący trend. Także jako wskaźnik oceny atrakcyjności miasta jako miejsca odpowiedniego do pracy, podaje przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (na podstawie danych podmiotów gospodarki narodowej o liczbie pracujących 10 i więcej osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących).

Tabela 10.: Różnica liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat

Wskaźnik	2016	2017	2018	2019	2020	Dynamika 2020/2016
Liczba mieszkańców w wieku 20-24 lat	5 457	5 241	4 986	4 755	4 725	86,59
Liczba mieszkańców w wieku 60-64 lat	12 064	11 965	11 664	11 021	10 143	84,08
Różnica liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat	-9 547,00	-9 299,00	-8 869,00	-8 301,00	-7 127,00	74,65

Wskaźnik	2016	2017	2018	2019	2020	Dynamika 2020/2016
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (zł)	4 802,04	5 096,32	5 451,26	5 632,06	5 811,72	121,03

Źródło: Raport „Sytuacja społeczno-ekonomiczna Dąbrowa Górnicza miasto na prawach powiatu, Związek Miast Polskich, 2022. Raport „Przedsiębiorczość Górnicza miasto na prawach powiatu, Związek Miast Polskich, 2022.

Aktualne dane z Banku Danych Lokalnych (GUS) pokazują, że na koniec 2021 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Dąbrowie Górniczej wynosiło 6 360,81 zł, przy 5 907,84 zł dla województwa śląskiego oraz 6 001,02 zł dla Polski. Z punktu widzenia atrakcyjności miejsca pracy sytuacja ta jest przychylna dla Dąbrowy Górniczej. Jednak z punktu widzenia inwestorów i pracodawców, koszty pracy rosną szybciej w Dąbrowie Górniczej niż w pozostałych części Polski (np. w miastach porównawczych przeciętne wynagrodzenie rośnie mniej dynamicznie).

Stopa bezrobocia (dane na 31.12.2021 r.) w roku 2021 wyniosła w Dąbrowie Górniczej 4,8%, natomiast w województwie śląskim była niższa wynosząc 4,2%. Osiągnięta wartość była o 0,6 pkt proc. większa niż średnia dla województwa śląskiego i o 0,6 pkt proc. mniejsza niż średnia dla całego kraju (5,4%).

Według stanu na dzień 31.12.2021 roku liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Dąbrowie Górniczej wyniosła 2 655, w tym 1 390 kobiet (52,35% ogółu bezrobotnych). W porównaniu z wynikiem osiągniętym w analogicznym okresie 2020 roku (2 860) liczba osób bezrobotnych zmniejszyła się o 205 osób, w tym o 133 kobiety. Na koniec 2021 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Dąbrowie Górniczej zarejestrowanych było 213 osób bezrobotnych z orzeczeniem o niepełnosprawności, czyli 8,02% ogółu osób bezrobotnych. W analogicznym miesiącu roku poprzedniego, zarejestrowano 175 osób z niepełnosprawnościami, tj. 6,12% ogółu bezrobotnych. Należy zauważyć, że liczba osób oraz udział osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami w ogóle osób bezrobotnych uległ zwiększeniu i w dużej mierze zależy od czynników zewnętrznych, takich jak mechanizmy finansowe motywujące pracodawców do zatrudniania osób z niepełnosprawnościami w ramach Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

W rejestrze osób bezrobotnych coraz częściej dominują osoby długotrwale bezrobotne oraz te w wieku niemobilnym (osoby powyżej 50 roku życia, osoby z niepełnosprawnościami, osoby posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 r.ż.), których aktywizacja jest szczególnie trudna i rzadko prowadząca do ostatecznego i pożądanego efektu końcowego jakim jest podjęcie pracy. Liczba osób długotrwale bezrobotnych w 2021 roku wzrosła o 214. Na koniec analizowanego roku grupa liczyła 1 464 osoby, a jej udział procentowy w ogóle bezrobotnych wynosił 55,14%. Oznacza to, że na przestrzeni lat 2020/2021 udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych wzrósł o 11,43 pkt proc., a więc odnotowany w 2020 roku trend spadkowy uległ odwróceniu. Takie samo zjawisko można zaobserwować w przypadku osób bezrobotnych chronicznie, czyli osób zarejestrowanych nieprzerwanie powyżej 24 miesięcy. Na koniec 2021 roku powyższa grupa liczyła 632 osoby stanowiąc tym samym 23,80% ogółu bezrobotnych i 43,16% ogółu osób długotrwale bezrobotnych, a to oznacza, że nastąpił wzrost o 170 osób, tj. wzrost o 7,65 pkt proc. ogółu

bezrobotnych i 18,48 pkt proc. ogółu osób długotrwale bezrobotnych. Należy zauważyć, że bezrobocie chroniczne najczęściej wiąże się ze znacznym stopniem wykluczenia społecznego i marginalizacji. Problem bardziej skutecznego i całościowego aktywizowania osób długotrwale bezrobotnych oraz biernych zawodowo jest jednym z kluczowych wyzwań związanych z rynkiem pracy.

Obecnie obserwuje się znaczący napływ cudzoziemców i systematyczny wzrost liczby wydawanych pozwoleń na pobyt i pracę. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy na koniec 2021 roku, w Dąbrowie Górniczej liczba zgłoszonych miejsc pracy w związku z ubieganiem się u wojewody o wydanie zezwolenia na pracę dla cudzoziemca wyniosła 3180 osób. Z kolei rejestracja oświadczeń o zamiarze powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcowi wyniosła 951.

2.3. Atrakcyjność inwestycyjna

Dąbrowa Górnicza jest wschodnim „wejściem” do aglomeracji górnośląskiej. To położenie czyni miasto atrakcyjnym obszarem inwestycyjnym (w podobnej sytuacji znajdują się Gliwice będące zachodnią bramą aglomeracji). Dodatkowym atutem lokalizacyjnym miasta jest położenie w Paneuropejskim Korytarzu Transportowym Nr VI (Północ-Południe) oraz w bliskim sąsiedztwie Korytarza III (Wschód-Zachód). W szczególności jako bardzo korzystny należy ocenić układ tworzących się powiązań autostradowych aglomeracji – autostrady A4 oraz A1.

Miasto dysponuje atrakcyjnymi terenami inwestycyjnymi. Na terenie inwestycyjnym „Tucznawa” swoje zakłady zdecydowały się ulokować takie firmy jak: NGK Ceramics Polska Sp. z o.o., Schade Polska Międzynarodowy Transport i Spedycja Sp. z o.o., SK hi-tech battery materials Poland Sp. z o.o., Outokumpu Distribution Polska Sp. z o.o., JassBoard Sp. z o.o. (wcześniej Convert Paper), Instanta Sp. z o.o. czy Press Glass Sp. z o.o. Według stanu na początek 2022 roku na tym terenie inwestorzy zrealizowali lub planują inwestycje na 150 ha terenów, a do dyspozycji potencjalnych inwestorów pozostały nieruchomości o łącznej powierzchni 70 ha.

Kapitał reprezentowany przez te firmy pochodzi z Japonii, Polski, Włoch, Korei Południowej, Finlandii oraz Niemiec. Szacowane nakłady inwestycyjne to 9,069 mld zł a prognozowana liczba zatrudnionych pracowników to 3 135.

Z kolei teren inwestycyjny Kazdębie to miejsce do inwestowania dla sektora małych i średnich firm. Na Strefę Aktywności Gospodarczej Kazdębie składa się 12 wyrównanych i uzbrojonych działek (9 ha) każda o powierzchni od ok. 0,5 ha do 1 ha. Kompleksowe przygotowanie tego terenu było możliwe dzięki dofinansowaniu z Regionalnego Programu Operacyjnego dla województwa śląskiego. Jedna z działek została również nagrodzona 1. miejscem w ogólnopolskim konkursie „Grunt na medal”, organizowanym przez Polską Agencję Inwestycji i Handlu, we współpracy z Marszałkami Województw oraz Regionalnymi Centrami Obsługi Inwestora. Według stanu na początek 2022 roku na powierzchni łącznej prawie 2 ha, 3 inwestorów (polski kapitał) realizuje inwestycje o wartości ponad 16 mln PLN.

Zewnętrzna dostępność Dąbrowy Górniczej w zakresie transportu drogowego zależy od powiązań sieci autostradowej z miastem za pomocą dróg ekspresowych oraz od połączeń drogowych z MPL Katowice Pyrzowice, a także z sąsiednimi miastami. Takie powiązania zapewniają przede wszystkim drogi krajowe DK1, DK86 i DK94 oraz droga ekspresowa S1. Są to drogi dwujezdniowe. Układ

przestrzenny tych dróg trzeba ocenić pozytywnie jako czynnik zwiększający dostępność zewnętrzną, a także wewnętrzną tak rozległego miasta jak Dąbrowa Górnicza.

Dąbrowę Górniczą cechuje dobra dostępność zewnętrzna (a także wewnętrzna) w zakresie transportu kolejowego. Przez miasto przebiega magistrala kolejowa nr 1 (Katowice-Częstochowa/Warszawa) znajdująca się w ciągu międzynarodowej trasy E65 AGC. Na tej trasie prowadzony jest ruch pociągów IC poprzez CMK (od Zawiercia do Grodziska Mazowieckiego).

Powiązania lotnicze Dąbrowy Górniczej, poprzez Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice w Pyrzowicach, a także nieodległy port w Krakowie-Balicach są coraz lepsze i w związku z liberalizacją transportu lotniczego cechują się dużą dynamiką, zarówno jeśli chodzi o obsługiwane kierunki lotów jak i liczbę pasażerów. Dodatkowo port lotniczy w Pyrzowicach jest coraz lepiej powiązany transportowo z Katowicami za pomocą dróg szybkiego ruchu DK86 i S1.

Miasto Dąbrowa Górnicza podjęło w ostatnich latach szereg działań, aby poprawić mobilność rowerzystów, m.in. poprzez rozwój sieci i ścieżek rowerowych, zmiany w organizacji ruchu pod kątem udogodnień dla ruchu rowerowego, modernizację i wzbogacenie infrastruktury rowerowej, działania zmierzające do integracji transportu rowerowego ze środkami transportu zbiorowego oraz działania promocyjne.

Również w zakresie zrównoważonej mobilności miejskiej zainicjowano znaczące inwestycje. Na koniec roku 2021 w Dąbrowie Górniczej funkcjonowały 2 zintegrowane węzły przesiadkowe, zakwalifikowane jako centrum przesiadkowe „Centrum” (tramwaj-autobus) oraz centrum przesiadkowe w rejonie dworca Żąbkowice. Trwa kompleksowa modernizacja infrastruktury drogowej w centrum miasta. Planowane są także inwestycje drogowe w celu poprawienia dostępności transportowej do terenów przemysłowych (teren inwestycyjny Tucznawa, Euroterminal Sławków).

Istotnym elementem składowym atrakcyjności inwestycyjnej miasta jest jakość życia. W cyklicznych badaniach jakości życia w mieście, ponad 70% pytanym mieszkańców jest zadowolonych z miejsca zamieszkania w Dąbrowie Górniczej. Wysoko oceniają bezpieczeństwo w miejscach publicznych, jakość usług publicznych i obsługę przez pracowników Urzędu Miejskiego, stan środowiska naturalnego, jakość wody pitnej i dbałość instytucji publicznych o stan środowiska naturalnego. Jakość powietrza z roku na rok się poprawia. W 2021 roku poziom PM₁₀ (według wskazań stałej stacji pomiaru zanieczyszczeń przy ul. Tysiąclecia) wynosił 32,8 µg/m³, co jest niższe niż dopuszczalna norma 40 µg/m³. Dąbrowa Górnicza cechuje się zróżnicowaną i bogatą ofertą usług czasu wolnego, w której angażowanych jest ponad 580 podmiotów. Co roku liczba imprez kulturalnych i sportowych w mieście organizowanych przez instytucje miejskie przekracza 10 000. Coraz więcej osób z innych gmin Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii korzysta z usług czasu wolnego w Dąbrowie Górniczej.

2.4. Oferta edukacyjna

W roku 2021 w Dąbrowie Górniczej funkcjonowało 57 placówek oświatowych, w tym: 18 przedszkoli samodzielnych, 17 szkół podstawowych samodzielnych, 7 zespołów szkolno-przedszkolnych, zespół szkół, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej, 8 szkół ponadpodstawowych (4 samodzielne licea ogólnokształcące i 4 zespoły szkół zawodowych), Zespół Szkół Sportowych, Zespół Szkół Plastycznych, Zespół Szkół Muzycznych. W placówkach tych naukę

pobierało łącznie 13 553 uczniów w 605 oddziałach (w tym: 8630 uczniów w szkołach podstawowych i 4 923 uczniów w szkołach ponadpodstawowych) oraz 3 446 dzieci znalazło miejsca w 154 oddziałach dąbrowskich przedszkoli.

W 2020 roku liczba uczniów Dąbrowy Górniczej uczęszczających do liceów ogólnokształcących wynosiła 2 586, do techników 1 956, a do branżowych szkół I st. 393. W porównaniu z rokiem 2019, liczba uczniów liceów była nieznacznie wyższa i wynosiła 2 611 osób. Liczba uczniów techników była w 2019 roku niższa i wynosiła 1 858. Ilość osób uczęszczających do branżowych szkół I st. w 2019 roku także była niższa i wynosiła 362.

Zdawalność egzaminów maturalnych w mieście na tle województwa i kraju – w roku 2021 wynosiła 81,2%, natomiast w kraju osiągnęła poziom 81,4%, a w województwie śląskim poziom 72,8 %. Jak pokazują powyższe dane, uzyskany przez dąbrowskich maturzystów wynik jest znacznie powyżej średniej wojewódzkiej i na poziomie niemal równym średniej krajowej. Zdawalność egzaminów zawodowych w 2021 roku w Dąbrowy Górniczej wynosiła: technika – 68,86%, branżowe szkoły I stopnia – 49,27% (w placówkach prowadzonych przez gminę).

W czerwcu 2022 roku przeprowadzono badania ankietowe wśród szkół technicznych i szkół branżowych na terenie Dąbrowy Górniczej celem dokonania analizy poziomu współpracy szkół z przedsiębiorstwami. Wyniki pokazały, że szkoły nawiązały współpracę z podmiotami takimi jak: hotele i restauracje, biura turystyczne, salony fryzjerskie, sklepy, warsztaty samochodowe i serwisy samochodowe, firmy produkcyjne, firmy usługowe (biura księgowe, firmy IT), firmy logistyczne. Na większości kierunkach współpraca odbywa się średnio z czterema przedsiębiorstwami.

Szkoły realizują klasy patronackie z firmami na kierunkach m.in.: technik przemysłu mody, technik hotelarstwa, technik usług fryzjerskich, technik ekonomista, technik elektryk, technik mechanik. Szkoły biorą pod uwagę potrzeby przedsiębiorstw. Na przykład podczas obchodów Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości rokrocznie w Zespole Szkół Ekonomicznych organizowane są konferencje skierowane do pracodawców współpracujących ze szkołą. Konferencji towarzyszą spotkania branżowe pracodawców z nauczycielami przedmiotów zawodowych, które umożliwiają opiniowanie programów nauczania oraz dostosowanie ich do specyfiki danego przedsiębiorstwa.

Wspólna realizacja kształcenia zawodowego, w tym szczególnie praktycznej nauki zawodu, odbywa się na różnych płaszczyznach. Szkoły realizują praktyki zawodowe i zajęcia praktyczne w oparciu o program praktyk przygotowany przez szkołę i przewidują możliwość odbycia zajęć praktycznych na terenie przedsiębiorstw pod nadzorem nauczyciela. Ścisła współpraca kierownika praktycznej nauki zawodu z pracodawcami podczas kontroli praktyk (bieżąca ocena realizacji programu praktyk) stanowi podstawę ciągłego doskonalenia ścieżki kształcenia zawodowego i dostosowania programu do potrzeb pracodawcy. Kierownik praktycznej nauki zawodu nie ma możliwości aktywnej współpracy na miejscu ze wszystkimi pracodawcami. W tym kontekście pojawił się pomysł uruchomienia platformy internetowej, na której pracodawca mógłby przekazać ocenę przygotowania ucznia do zawodu, nie technicznie, ale również pod kątem przestrzegania przepisów BHP, dbałości o stanowisku pracy i łączenia wiedzy z praktyką. Większość firm, z którymi zostały podpisane umowy o praktyczną naukę zawodu wykazuje zainteresowanie dalszą współpracą. Szkoły współpracują z firmami, które im przekazują drobne prace do wykonania przez uczniów w ramach ćwiczeń. Dzięki temu uczniowie wdrażają nabyte umiejętności techniczne w praktyce, zapewniając jednocześnie

sprawność i jakość wykonanych zadań. Szkoły współpracują z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych oraz z Państwową Inspekcją Pracy, aby odpowiednio wyposażać uczniów w dodatkową wiedzę. Umożliwiają również uczniom nabycie uprawnień SEP (eksploatacja i dozór urządzeń elektrycznych), prawa jazdy, uprawnień do obsługi wózków widłowych.

Przedsiębiorstwa wspierają dąbrowskie szkoły doposażając warsztaty i pracownie szkolne. Przykładowo SK hi-tech battery materials Poland Sp. z o. o. przekazała 5 sztuk programowalnych ramion robotów do celów dydaktycznych dla zawodu technik mechatronik w Technikum nr 4 w Zespole Szkół Technicznych. Umowa z firmą obejmuje doposażenie szkoły w pomoce dydaktyczne w kolejnych latach. Szkoła ta otrzymała od BMW Gazda Group materiały eksploatacyjne do celów dydaktycznych dla zawodu technik pojazdów samochodowych. W pozostałych szkołach, oprócz współpracy z firmami, pracownie zawodowe zostały gruntownie wyremontowane i doposażone w ramach projektów współfinansowanych ze środków europejskich.

W szkołach technicznych i branżowych doradcy zawodowi angażują się we wsparcie rodziców i uczniów oraz uczestniczą w targach pracy. Prowadzą działania informacyjne na stronach internetowych i utrzymują kontakty z uczelniami i pracodawcami. Współpracują z Dąbrowskim Inkubatorem Przedsiębiorczości (udział w programie praktyczna lekcja przedsiębiorczości), Urzędem Miejskim, Powiatowym Urzędem Pracy, Ochotniczym Hufcem Pracy (targi pracy) i Młodzieżowym Biurem Pracy (targi i kiermasze pracy). Konieczna jest poprawa współpracy doradców zawodowych/pedagogów szkół podstawowych z doradcami zawodowymi szkół ponadpodstawowych oraz o odpowiednie poinformowanie i przygotowanie przez szkoły podstawowe ósmoklasistów i ich rodziców do procesu rekrutacji do szkół ponadpodstawowych.

Niezbędna jest promocja szkół branżowych i technicznych w ramach społecznych kampanii, wspieranie unowocześnienia zaplecza technicznego szkół oraz pośredniczenie w budowaniu relacji między szkołami a przedsiębiorstwami, w tym, w branży logistycznej i w ramach klastrów. Szkoły widzą konieczność przedsięwzięć promujących świadomość ekologiczną wśród uczniów a także działań inwestycyjnych zmierzających do poprawy dostępności szkół dla osób z niepełnosprawnościami. Sugerowane jest podjęcie aktywności na rzecz promocji zawodu nauczyciela kształcenia zawodowego, gdyż ich brak może spowodować konieczność zamknięcia istotnych dla przemysłu kierunków kształcenia zawodowego.

W Dąbrowie Górniczej swoją działalność edukacyjną na poziomie szkolnictwa wyższego oferują:

- Wyższa Szkoła Planowania Strategicznego (pielęgniarstwo, pielęgniarstwo pomostowe, ratownictwo medyczne, zdrowie publiczne),
- Akademia WSB (administracja, bezpieczeństwo narodowe, ekonomia, filologia angielska, finanse i rachunkowość, fizjoterapia, informatyka, kosmetologia, logistyka, pedagogika, pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna, ratownictwo medyczne, stosunki międzynarodowe, studia w języku angielskim, studia w języku rosyjskim, transport, zarządzanie, zarządzanie finansami i rachunkowość).

Z danych uzyskanych od szkół wyższych w Dąbrowie Górniczej wynika, że liczba studentów w mieście corocznie wzrasta. W roku akademickim 2013/2014 wartość ta wynosiła 9 247 studentów, osiągając

w roku akademickim 2021/2022 poziom 12 207 studentów studiów I oraz II stopnia, a także 3 552 słuchaczy studiów podyplomowych i doktoranckich.

Mieszkańcy Dąbrowy Górniczej mają dostęp do ofert kształcenia dla dorosłych w innych miastach Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii. Również w samej Dąbrowie Górniczej odbywają się regularnie szkolenia, kursy i studia skierowane do indywidualnych osób i do pracowników firm.

RAPZ Sp. z o.o. zalicza się do najstarszych ośrodków szkoleniowych w Dąbrowie Górniczej. Spółka ta powstała w 1996 roku w celu łagodzenia skutków społecznych restrukturyzacji zakładów. W ramach jej struktury działa Centrum Kształcenia Zawodowego, które oferuje m.in. kursy: spawania, BHP, obsługi suwnic, obsługi dźwigów, kierowcy wózków jezdniowych z napędem silnikowym, konserwatora wózków jezdniowych podnośnikowych, eksploatacji i dozoru urządzeń elektroenergetycznych, eksploatacji i dozoru urządzeń energetycznych, pomiarów ochron przeciwporażeniowych, obsługi podestów ruchomych samojezdnych, obsługi wciągników i wciągarek sterowanych z poziomu roboczego kat. II W.

AB.Z. Centrum Ośrodek Doskonalenia Zawodowego oferuje szkolenia dla osób indywidualnych i dla pracowników firm, w tym m.in.: szkolenia CNC (obsługa i programowanie tokarki CNC, obsługa i programowanie frezarki CNC), szkolenia z zakresu CAD/CAM, księgowości, pozyskania uprawnienia do nadzoru i eksploatacji urządzeń, instalacji i sieci do 1 kV, programowania sterowników PLC, obsługi wózków widłowych, obsługi suwnic, BHP.

Zakład Doskonalenia Zawodowego w Katowicach - Ośrodek Kształcenia Zawodowego w Dąbrowie Górniczej organizuje szkolenia, takie jak m.in.: kierowca operator wózków jezdniowych, obsługa podestów ruchomych, obsługa żurawi samojezdnych, konserwator dźwigów osobowych i towarowych, obsługa autoklawów, obsługa programu AutoCAD z modelowaniem i drukowaniem przestrzennym 3D, programowanie w językach informatycznych, projektowanie graficzne, kosztorysowanie robót budowlanych, certyfikowany Instalator pomp ciepła, instalator/serwisant układów chłodniczych, klimatyzacyjnych i pomp ciepła, instalator systemów fotowoltaicznych, księgowość, obsługa kas fiskalnych i innych urządzeń sklepowych, sprzedawca-kasjer, BHP, ochrona danych osobowych, pracownik administracyjno-biurowy, pracownik do spraw kadrowych i płacowych.

Szkoła dla dorosłych Żak Dąbrowa Górnicza organizuje jednoroczne (10 miesięcy) kształcenie dla dorosłych na kierunkach: agent celny, instruktor ds. terapii uzależnień, konsultant ds. dietytyki, rejestratorka medyczna, wizażystka/stylistka, trener personalny z elementami fitness, dekorator wnętrz, grafika komputerowa, a także podologia, transport i logistyka, rachunkowość i finanse czy aranżacja ogrodów.

W mieście prowadzi działalność około 15 szkół językowych oferujących usługi kursy językowe dla osób indywidualnych i dla pracowników firm.

Akademia WSB organizuje studia podyplomowe dla dorosłych w formie online i stacjonarnej. Szeroki wachlarz oferty obejmuje m.in. następujące kierunki: zarządzanie (master of business administration), zarządzanie finansami i rachunkowość w środowisku międzynarodowym, lean management, coaching, cloud computing, controlling i audyt w przedsiębiorstwie, analityk danych, doradca podatkowy, doradztwo zawodowe, HR business partner, negocjacje w biznesie, prawo pracy,

grafika komputerowa i multimedia, sieci komputerowe i Internet rzeczy, zarządzanie cyber-bezpieczeństwem. Oferta uczelni obejmuje również szkolenia z zakresu np.: obsługi klienta, lean six sigma, technik negocjacji, umiejętności społecznych, symulacji procesów logistycznych.

2.5. Instytucje otoczenia biznesu – wsparcie rozwoju przedsiębiorczości

Wszystkie działania skierowane do przedsiębiorców oraz osób zamierzających otworzyć swój biznes oferowane w Dąbrowie Górniczej mają na celu pobudzenie lokalnej przedsiębiorczości oraz wypracowanie narzędzi, dzięki którym dąbrowskie firmy będą tworzyć wzajemnie wspierający się ekosystem gospodarczy.

Miasto pomaga i stwarza warunki dla młodych osób, które mają pomysł na siebie i chcą spróbować swoich sił we własnej działalności gospodarczej. Wsparcie dla przedsiębiorców działających na rynku krócej niż 5 lat świadczone jest w Dąbrowskim Inkubatorze Przedsiębiorczości, który cyklicznie organizuje bezpłatne szkolenia i webinary poruszające najważniejsze kwestie związane z prowadzeniem firmy. Ponadto świadczy nieodpłatne konsultacje indywidualne w zakresie prawa, księgowości i biznesu. Pomaga również poszerzać kontakty biznesowe, prowadząc liczne spotkania networkingowe. Przedsiębiorcy mogą bez opłat korzystać z przestrzeni coworkingowej zlokalizowanej w siedzibie Dąbrowskiego Inkubatora Przedsiębiorczości. Inkubator organizuje inicjatywy skierowane do młodzieży, w tym: projekt Młodzież z Dąbrowy Górniczej w mediach społecznościowych oraz spotkania przedsiębiorców z uczniami szkół ponadpodstawowych w ramach wydarzenia Praktyczna Lekcja Przedsiębiorczości. W siedzibie inkubatora działa także Społeczna Biblioteczka Biznesowa.

Większość działań Dąbrowskiego Inkubatora Przedsiębiorczości prowadzonego przez Stowarzyszenie Przedsiębiorcy z Wyboru na zlecenie gminy Dąbrowa Górnicza skierowanych jest do firm działających na rynku do 5 lat. Inicjatywa „Pakiet Młodego Przedsiębiorcy” skierowana jest do mieszkańców z pomysłem na biznes oraz do przedsiębiorstw działających na rynku krócej niż 5 lat – scala wszystkie dostępne w mieście formy wsparcia dla początkujących przedsiębiorców. W 2021 roku 11 000 osób skorzystało z usług oferowanych w Inkubatorze. Zrealizowano następujące usługi:

- 832 godziny bezpłatnych konsultacji przez pięciu doradców;
- 64 bezpłatne szkolenia;
- Młodzieżowy Klub Przedsiębiorczości, w który zaangażowało się 30 osób;
- Cykliczny newsletter przekazany 978 osobom;
- Akademia Marketingu, w której uczestniczyło 90 osób;
- program „Lokal na start” w ramach, którego oferowano 16 lokali handlowo-usługowych na korzystnych warunkach;
- przestrzeń na coworking, z której regularnie korzysta 14 osób;
- konkurs Model Biznesowy dla Dąbrowy;
- praktyczne lekcje przedsiębiorczości w 11 dąbrowskich szkołach;
- spotkania networkingowe, w tym: BiznesMixer, BiznesChillout, Zagłębienie Kobiet Przedsiębiorczych.

Wszyscy, którzy mają firmę w Dąbrowie Górniczej krócej niż 5 lat albo zastanawiają się nad otwarciem działalności mogą skorzystać z Pakietu Młodego Przedsiębiorcy. To program scalający wszystkie dostępne w mieście formy wsparcia dla początkujących przedsiębiorców, a jego częścią jest

projekt „Lokal na start”. Pakiet obejmuje m.in. pomoc przy przygotowaniu biznes planu, rejestracji i uruchomieniu działalności. Umożliwia pozyskanie dotacji, krajowych i unijnych, na funkcjonowanie czy zatrudnienie pracowników. Pomaga też w nawiązaniu relacji z kontrahentami i uzyskaniu u nich ulg albo zniżek poprzez Kartę Młodego Przedsiębiorcy. Z karty korzysta już ponad 700 przedsiębiorców, a jej partnerami zostało ponad 80 firm.

Program „Lokal na start” jest wspólnym przedsięwzięciem miasta i Dąbrowskiego Inkubatora Przedsiębiorczości. W jego ramach, o lokale na atrakcyjnych warunkach, z niskim kosztem najmu, mogą ubiegać się małe i mikro firmy, które w Dąbrowie Górniczej rozpoczynają działalność gospodarczą lub prowadzą ją nie dłużej niż 5 lat. Uczestnicy programu, którzy starają się o lokal, przedstawiają m.in. opis planowanego przedsięwzięcia, swoje doświadczenie zawodowe, rozpoznanie rynku i wskazanie potencjalnych klientów oferowanych produktów czy usług, a także sposób ich dystrybucji. Muszą również zaprezentować pomysł na przystosowanie lokalu do prowadzenia działalności. Preferencyjne stawki czynszu obowiązują przez 2 lata, w trzecim roku wzrosną o 40%. Najemca ponosi koszt mediów, odświeżenia czy dostosowania pomieszczenia, a także podatek od nieruchomości. Program stanowi istotne wsparcie przy prowadzeniu biznesu. Do 2022 r. działalność prowadziło 16 przedsiębiorców, w różnych branżach: beauty, doradczej, edukacyjnej, architektonicznej, rzemiosła i handlu.

Częścią Pakietu jest konkurs na Model Biznesowy dla Dąbrowy. W dwóch edycjach 2019-2021 nagrodzono 6 laureatów w branżach: meblarskiej, serwisu rowerowego, coachingu, mentoringu, branży eventowej oraz sprzedaży i marketingu. Konkurs ma na celu wspieranie przedsiębiorczości na terenie Dąbrowy Górniczej oraz rozwój nowo powstałych działalności gospodarczych. Jego uczestnicy mają możliwość konsultacji z mentorami z dziedziny biznesu oraz walczą o atrakcyjne nagrody rzeczowe i finansowe. Kluczowym wymogiem jest docelowe prowadzenie działalności gospodarczej na terenie Dąbrowy Górniczej.

Prowadzona jest specjalna strona dla przedsiębiorcy i inwestora www.dabrowa-gornicza.com, gdzie można znaleźć wszystkie informacje dot. działalności gospodarczej i promocji inwestycyjnej oraz prowadzonych projektów. Znajdują się tam bazy działających przedsiębiorców oraz rzemieślników.

Firmy działające dłużej niż 5 lat na rynku mogą potwierdzić swoją pozycję w Konkursie o Nagrodę Gospodarczą im. Karola Adamieckiego, który organizowany jest z inicjatywy prezydenta miasta, a Partnerami Merytorycznymi są Zagłębiowska Izba Gospodarcza w Dąbrowie Górniczej, Akademia WSB w Dąbrowie Górniczej oraz Regionalna Izba Gospodarcza w Katowicach. Celem Konkursu jest promocja najbardziej innowacyjnych oraz przyczyniających się do rozwoju gospodarczego miasta firm, które w swym działaniu uwzględniają etyczne i społeczne wartości. W 7 edycjach wyłoniono 26 laureatów w 3 kategoriach.

Stowarzyszenie Przedsiębiorcy z wyboru wspólnie z Urzędem Miejskim prowadzą projekt dla młodzieży „Wykuj sobie drogę do biznesu!”, dofinansowany ze środków Narodowego Banku Polskiego w ramach programu edukacji ekonomicznej. Jego adresatami są uczniowie i nauczyciele dąbrowskich szkół ponadpodstawowych, dla których organizowane są zajęcia przedsiębiorczości z praktykami biznesu. W trakcie trwających zajęć ponad 300 uczennic i uczniów poznało zarys metod testowania pomysłów biznesowych rodem z Doliny Krzemowej (Lean Startup, MVP, modelowanie biznesu). 13 nauczycieli przedsiębiorczości uczestniczyło w warsztatach, w ramach których zostały

zaprezentowane scenariusze lekcji. Zorganizowano Turniej Firm – konkurs wiedzy i umiejętności biznesowych.

Na terenie Dąbrowy Górniczej działalność dojrzałych firm aktywnie wspiera Zagłębiowska Izba Gospodarcza, która liczy ponad 50 członków. Inspiruje do działania, organizuje spotkania i warsztaty, promuje przedsiębiorczość i buduje relacje gospodarcze. Reprezentuje interesy gospodarcze zrzeszonych w niej podmiotów w szczególności wobec organów samorządowych i państwowych, inicjuje i koordynuje przedsięwzięcia gospodarcze z udziałem zainteresowanych przedsiębiorstw i organów samorządu terytorialnego; organizuje pomoc członkom Izby w rozwiązywaniu problemów ekonomicznych, organizacyjnych i prawnych związanych z podejmowaniem i prowadzeniem przez nich działalności gospodarczej.

Przedsiębiorców - rzemieślników wspiera Cech Rzemiosł Różnych, kształcąc młodych i budując relacje. Izba powstała w 1917 r., a jej zadaniem jest głównie utrwalanie więzi środowiskowych, postaw zgodnych z zasadami etyki i godności zawodowej, a także prowadzenie na rzecz członków działalności społeczno-organizacyjnej, kulturalnej, oświatowej i gospodarczej, a także reprezentowanie interesów członków wobec organów administracji państwowej i samorządowej.

W Dąbrowie Górniczej aktywnie działa od 2017 również BNI Grupa Zagłębie. To międzynarodowa organizacja biznesowa, która powstała w Stanach Zjednoczonych w 1984 roku. Działanie BNI polega na cotygodniowych spotkaniach członków grupy. Na spotkaniach każdy z przedsiębiorców ma możliwość przedstawić swój biznes oraz przedstawić grupie, jakie ma potrzeby biznesowe w danym tygodniu. Członkowie grupy wzajemnie pomagają sobie realizować wyzwania oraz rozwiązywać problemy. Obecnie grupa BNI Zagłębie to 19 członków.

Pozostałe instytucje otoczenia biznesu, które działają na terenie miasta i na rzecz przedsiębiorstw w mieście, to: Powiatowy Urząd Pracy, Stowarzyszenie Kupców Targowych, Stowarzyszenie Przedsiębiorców Zagłębia, Agencja Rozwoju Lokalnego z Sosnowca, Regionalna Izba Gospodarcza w Katowicach, Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna SA, Regionalna Agencja Promocji Zatrudnienia, Fundusz Górnośląski SA i Śląskie Centrum Przedsiębiorczości.

Miasto uczestniczy w projektach wspierających lokalną przedsiębiorczość organizując rokrocznie akcje typu: Dzień Przedsiębiorczości, Światowy Tydzień Przedsiębiorczości (15 edycji), projekty DG na wynos, Nie wyrzucaj - napraw, czy Kupuj lokalnie. Poprzez działania Referatu przedsiębiorczości w Wydziale Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów, Dąbrowskiego Inkubatora Przedsiębiorczości wspólnie z instytucjami otoczenia biznesu również takimi jak Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Urząd Skarbowy czy Powiatowy Urząd Pracy wspierane są pojedyncze działalności gospodarcze oraz osoby, które planują założenie działalności gospodarczej a także osoby poszukujące pracy i kontaktów gospodarczych na lokalnym rynku pracy. Prowadzona jest baza przedsiębiorców na stronie gospodarczej miasta www.dabrowa-gornicza.com. Strona kieruje swoją ofertę zarówno do inwestorów, planujących dopiero działalność jak i przedsiębiorców już aktywnych.

3. Analiza SWOT

Poniższa analiza została przygotowana na podstawie analizy SWOT uwzględnionej w dokumencie Strategii Rozwoju Miasta: Dąbrowa Górnicza 2030 i przytacza zagadnienia istotne dla zrównoważonego rozwoju gospodarczego miasta.

Silne strony	Słabe strony
S1. korzystne położenie geograficzne miasta umożliwiające rozwój gospodarczy S2. dobry poziom jakości życia, w tym rozwinięta oferta usługowa i rekreacyjna w dzielnicach S3. dobra oferta edukacyjna szkół średnich oraz wyższych, umożliwiająca pozyskanie nowych mieszkańców S4. potencjał terenów inwestycyjnych oraz sprawna obsługa inwestorów S5. kompleksowa oferta usług wsparcia instytucji otoczenia biznesu dla różnych grup przedsiębiorstw S6. gospodarka w mieście silnie powiązana z gospodarką w województwie (motoryzacja, logistyka, przemysł metalowy, przemysł szkła) S7. różnorodna współpraca podmiotów gospodarczych ze szkołami branżowymi i technicznymi S8. proaktywne działania miasta na rzecz zrównoważonej mobilności miejskiej S9. proaktywne działania miasta na rzecz ochrony powietrza i klimatu S10. dobrze rozwinięty system zarządzania kryzysowego	T1. malejąca liczba firm małych i średnich T2. przestarzała infrastruktura targowisk i ryneczków lokalnych T3. brak kompleksowego wsparcia obcokrajowców T4. niekorzystny spadkowy trend demograficzny T5. brak specjalistów na rynku pracy T6. brak doradców zawodowych w szkołach średnich T7. słaba korelacja między publicznym transportem zbiorowym a ruchami między mieszkaniem a miejscem pracy T8. znaczący udział emisji z zakładów szczególnie uciążliwych dla środowiska T9. brak wielofunkcyjnego centrum, niedostateczna atrakcyjna oferta lokalnych usług handlowych i restauracyjnych T10. brak atrakcyjnej oferty dla młodych ludzi, aby stać się i pozostać mieszkańcem Dąbrowy Górniczej
Szanse	Zagrożenia
O1. wzrost zamożności społeczeństwa O2. zmiany geopolityczne powodujące reorganizację globalnych łańcuchów wartości z większym naciskiem na samowystarczalność Europy O3. publiczne instrumenty wsparcia na rzecz wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstw, podniesienia kwalifikacji osób na rynku pracy O4. zwiększająca się liczba cudzoziemców uzupełniających zasoby lokalnego rynku pracy O5. mieszkańcy innych gmin poszukujący atrakcyjnego miejsca do zamieszkania w miejscu o bogatej ofercie pracy i wysokiej jakości życia	T1. wysoka inflacja (wzrost kosztu życia) przy jednoczesnym utrzymującym się stosunkowo niskim poziomie wynagrodzeń dla niektórych grup społecznych T2. starzenie się populacji przy jednoczesnym spadku osób w wieku produkcyjnym, postępująca emigracja T3. zmiany geopolityczne powodujące załamania łańcuchów dostaw strategicznych surowców, półproduktów i produktów oraz wzrostu cen mediów T4. globalna recesja gospodarcza, protekcjonizm T5. brak warunków do przeprowadzenia zielonej i cyfrowej transformacji w przedsiębiorstwach

Dąbrowa Górnicza jest miastem dużym pod względem powierzchni. Przez jego mieszkańców oceniana jest jako dobre miejsce do zamieszkania. Mimo tego, w ostatniej dekadzie liczba mieszkańców zmalała. Dąbrowa Górnicza cechuje się zróżnicowaną strukturą gospodarczą. Podmioty działające na terenie miasta zapewniają miejsce pracy nie tylko dla mieszkańców, lecz również dla

znacznej liczby osób mieszkających w pozostałych miastach Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii. Także ważnym aspektem dla rynku pracy jest napływ obcokrajowców do miasta. Oferta edukacyjna dla dzieci i młodzieży w postaci: przedszkoli, szkół podstawowych, szkół licealnych, szkół branżowych i technicznych, szkół wyższych, jak i oferta dla dorosłych jest zróżnicowana. Miasto pełni rolę centrum kulturowo-rekreacyjnego, przyciągając do siebie mieszkańców z sąsiadujących gmin, którzy korzystają z bogatej oferty wydarzeń kulturowych i sportowych, a także z zielonych terenów i akwenów.

4. Wkład programu rozwoju gospodarczego w realizację wizji Dąbrowa Górnicza 2030

Wizja Dąbrowa Górnicza 2030 zakłada, że Dąbrowa Górnicza jest miastem wygodnym i przyjaznym dla mieszkańców, dla przyjezdnych, a także dla przedsiębiorców i przedsiębiorstw rozwijających tu swoją działalność. Ceniemy przedsiębiorczość i kreatywność, postawy zaradności życiowej i niezobowiązujące udzielanie się na rzecz innych, które to wartości i umiejętności przekazujemy dzieciom w szkołach. Stwarzamy także przestrzeń dla tych, którzy takie umiejętności chcą wykorzystać w urzeczywistnieniu swojego pomysłu w postaci działalności biznesowej czy społecznej. Dąbrowa Górnicza jest miastem dynamicznym, w którym przedsiębiorcy i przedsiębiorstwa swobodnie działają, realizują inicjatywy ze szkołami, a także współpracują między sobą. Umiejętne wykorzystanie lokalnych zasobów i możliwości kreowania synergii w spółdzielaniu stanowią podstawę silnego ekosystemu gospodarczego w mieście. Podmioty sektora publicznego i sektora prywatnego wykorzystują dostępne rozwiązania techniczne, aby zwiększyć zdolność poradenia sobie z wyzwaniami demograficznymi, ekonomicznymi i środowiskowymi, czyniąc ich bardziej cyfrowymi i zrównoważonymi.

Niniejszy Program Rozwoju Gospodarczego przyczyni się do realizacji wizji strategii wpisując się w priorytet 2: *„Dąbrowa Górnicza miastem skutecznej transformacji gospodarczej i zaradnej przedsiębiorczości”*.

Uzasadnienie: Dla wielu przedsiębiorców świat staje się coraz mniej przewidywalny. Wahania kursów walutowych i cen surowców, wzrost kosztów zatrudnienia i mediów, zerwane łańcuchy dostaw i nowi gracze w branży, którzy zmieniają reguły gry z dnia na dzień. Dlatego ważne jest, aby lokalne otoczenie, w którym przedsiębiorcy rozwijają swój biznes, było dla nich przychylne a uchwalane prawo lokalne nie utrudniało prowadzenia działalności.

Stan docelowy: Dąbrowa Górnicza od lat stwarza atrakcyjne warunki prowadzenia działalności gospodarczej zarówno dla nowych inwestorów, jaki i rozpoczynających działalność biznesową. Korzystne położenie oraz konsekwentna polityka wzmacniania atrakcyjności inwestycyjnej spowodowało, że miasto jest silne majątkiem inwestycyjnym funkcjonujących firm. Miasto prowadzi projekty ułatwiające przedsiębiorcom dużym, średnim, małym i mikro współpracę w ramach spójnego i wspierającego się ekosystemu gospodarczego. Efektywna działalność i przede wszystkim współpraca Dąbrowskiego Inkubatora Przedsiębiorczości, Zagłębiowskiej Izby Gospodarczej, Cechu Rzemiosł Różnych wraz z instytucjami otoczenia biznesu regionalnymi i ogólnopolskimi przynosi konkretne rezultaty w zwiększającej się liczby otwieranych działalności gospodarczych oraz w zagospodarowaniu lokali miejskich przez młode biznesy w ramach Programu Lokal na start.

Przygotowane w latach ubiegłych tereny inwestycyjne przyciągnęły projekty o zasięgu międzynarodowym jak teren Tuczawa czy umożliwiły rozwój małych i średnich firm istniejących na Kądzimbu. Symbolem ekonomicznej przemiany Dąbrowy Górniczej jest nowe centrum miasta, gdzie w symbiozie działają organizacje tzw. trzeciego sektora, spółdzielnie rozwojowe oraz firmy prywatne z sektora usługowego, w tym usług biznesowych, edukacji, kultury i rozrywki.

4.1. Cele programu rozwoju gospodarczego

Cel główny

Silna, dynamicznie rozwijająca się gospodarka odporna na wstrząsy koniunkturalne

Cel 1. Wysoka atrakcyjność inwestycyjna

Miasto ma za sobą udane procesy przyciągania zagranicznych inwestorów do uzbrojonych terenów inwestycyjnych. Konsekwentne działania promocyjne, odpowiednia infrastruktura techniczna, współpraca ze szkołami i z instytucjami otoczenia biznesu, takimi jak: Polska Agencja Inwestycji i Handlu, Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna, sprawiają, że inwestorzy dostrzegają w Gminie wiarygodnego partnera. Oprócz terenów przemysłowych, istotnym składnikiem atrakcyjnej oferty inwestycyjnej jest dostęp do pracowników i specjalistów oraz dostawców. Koncernom międzynarodowym, które wysyłają swoich pracowników do naszego miasta musimy zapewnić odpowiednią ofertę mieszkaniową i ofertę edukacyjną dla ich dzieci. Również obcokrajowców, którzy w mieście studiują czy poszukują pracy, należy odpowiednio przygotować językowo i zawodowo. Konieczne jest zinventaryzowanie terenów i nieruchomości, które w wyniku zmian gospodarczych mogą stracić swoją dotychczasową funkcję i przygotować dla nich odpowiednie koncepcje rewitalizacyjne. Z drugiej strony zaś, chcemy naszych mieszkańców przygotować zawodowo, kulturowo i językowo do podjęcia pracy u inwestorów zagranicznych.

Kierunki działań, działania, jednostki odpowiedzialne za koordynację oraz jednostki wspierające

Kierunek działań	Działania	Jednostka odpowiedzialna za koordynację	Jednostki wspierające
K.1.1. Rozwijanie oferty dostępnych, odpowiednio uzbrojonych terenów inwestycyjnych	<ul style="list-style-type: none"> Pozyskanie nowych terenów inwestycyjnych Przekształcenie i rekultywacja terenów inwestycyjnych Rozwój infrastruktury w otoczeniu terenów inwestycyjnych 	Wydział Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów	Wydział Gospodarki Nieruchomościami Wydział Urbanistyki i Architektury (etap planowania przestrzennego) Wydział Inwestycji Drogowych, Wydział Inwestycji i Remontów

Kierunek działań	Działania	Jednostka odpowiedzialna za koordynację	Jednostki wspierające
K.1.2. Promocja inwestycyjna przy współpracy z partnerami na poziomie regionalnym i krajowym	<ul style="list-style-type: none"> • Udział w targach inwestycyjnych i wydarzeniach branżowych • Cykliczne kampanie promocyjne dedykowane pod konkretne tereny inwestycyjne • Kompleksowa obsługa inwestora 	Wydział Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów	Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna Śląskie Centrum Obsługi Inwestora i Eksportera Polska Agencja Inwestycji i Handlu Górnośląsko - Zagłębiowska Metropolia
K.1.3. Rozwijanie biznesowej i technologicznej współpracy w ramach nowych form wsparcia przedsiębiorczości	<ul style="list-style-type: none"> • Studium wykonalności akceleratora społeczno-gospodarczego • Projekt inwestycyjny • Konkurs na wdrażanie nowych rozwiązań środowiskowych - lokalne odzyskanie wody 	Wydział Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów	Zagłębiowska Izba Gospodarcza Dąbrowski Inkubator Przedsiębiorczości Agencja Rozwoju Lokalnego Regionalna Izba Gospodarcza Akademia WSB w Dąbrowie Górniczej SPIN-US
K.1.4. Wielowymiarowe wsparcie osób przybywających do pracy w dąbrowskich firmach w zakresie ich przyjęcia, szkolenia i integracji społecznej i zawodowej	<ul style="list-style-type: none"> • Cykliczne kampanie promocyjne wśród młodzieży w Polsce • Program skierowany do młodych ludzi chcących zamieszkać i pracować w Dąbrowie Górniczej • Punkt informacyjny dla młodzieży rozważającej zamieszkanie/pozostanie w Dąbrowie Górniczej • Współpraca z instytucjami edukacyjnymi i szkoleniowymi w zakresie przygotowania i przekwalifikowania zawodowego dorosłych 	Wydział Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów	Wydział Oświaty Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Górniczej Akademia WSB Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna

Kierunek działań	Działania	Jednostka odpowiedzialna za koordynację	Jednostki wspierające
K.1.5. Wypracowanie różnorodnych form wsparcia obcokrajowców w integracji społeczno-kulturowo-gospodarczej, również poprzez zapewnienie dla nich kompleksowej oferty mieszkaniowej i edukacyjnej	<ul style="list-style-type: none"> • Wspólny punkt przyjęcia i wsparcia integracji obcokrajowców • Współpraca z instytucjami edukacyjnymi i szkoleniowymi w zakresie przygotowania i przekwalifikowania obcokrajowców • Utworzenie szkoły międzynarodowej na poziomie szkoły podstawowej 	Wydział Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów	Fabryka Pełna Życia Wydział Oświaty Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Górniczej Akademia WSB Wydział Polityki Społecznej, Mieszkaniowej i Zdrowia Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna Instytucje kultury Centrum Sportu i Rekreacji

Cel 2. Sieciowane, zaradne, zrównoważone i cyfrowo rozwinięte przedsiębiorstwa

Zróżnicowana struktura gospodarcza w mieście oparta jest na wieloletnich działaniach przedsiębiorstw, które zapewniają miejsce pracy dla mieszkańców Dąbrowy Górniczej, jak i dla mieszkańców innych gmin. Przyczyniają się one do istotnej części przychodów miasta w postaci wpływów z podatku od osób fizycznych i osób prawnych oraz z podatku od nieruchomości. Kolejne osoby rozważają uruchomienie własnej działalności. Inne podmioty podejmują odważne inwestycje w zakresie nowych technologii, innowacji biznesowych czy produktowych, wzmacniając swoją przewagę konkurencyjną na arenie międzynarodowej. Urząd Miejski wraz z instytucjami otoczenia biznesu wspierają tych którzy dopiero zaczynają, jak i tych, którzy działają od lat na rynku, zarówno mikro, małych, jak i średnich przedsiębiorców. Siłę gospodarki w mieście stanowią przedsiębiorstwa, które dokonują transformacji cyfrowej i zielonej oraz które podejmują współpracę lokalną. Zależy nam na budowaniu silnego ekosystemu przedsiębiorców. W porozumieniu z instytucjami otoczenia biznesu rozwijamy usługi doradcze i szkoleniowe w zakresie przekształcenia, konsolidacji i sukcesji oraz dotyczące reguł współpracy między lokalnymi dostawcami, a międzynarodowymi koncernami. Wspieramy skuteczne wykorzystanie środków europejskich. Zapewniamy przestrzeń do nawiązania nowych relacji biznesowych oraz wsparcie w przypadku dokonania inwestycji proekologicznych i prospołecznych. Dążąc do bycia miastem zrównoważonym w kierunku osiągnięcia do roku 2050 neutralności klimatycznej, chcemy, żeby jak największa liczba przedsiębiorstw dołączyła do tego procesu.

Kierunki działań, działania, jednostki odpowiedzialne za koordynację oraz jednostki wspierające

Kierunek działań	Działania	Jednostka odpowiedzialna za koordynację	Jednostki wspierające
K.2.1. Rozwijanie systemu wsparcia dla nowych przedsiębiorstw w okresie od ich powstania do pięciu lat prowadzenia działalności	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja usług informacyjnych, szkoleniowych i doradczych w ramach Dąbrowskiego Inkubatora Przedsiębiorczości Organizacja wydarzeń i konkursów 	Wydział Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów	Dąbrowski Inkubator Przedsiębiorczości Agencja Rozwoju Lokalnego Zagłębiowska Izba Gospodarcza
K.2.2. Wzmacnianie współpracy istniejących firm oraz instytucji otoczenia biznesu w ramach spójnego ekosystemu gospodarczego	<ul style="list-style-type: none"> Organizowanie cyklicznie wspólnych wydarzeń przez instytucje otoczenia biznesu Wspólne kampanie promocyjne ofert usług wsparcia instytucji otoczenia biznesu 	Wydział Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów	Zagłębiowska Izba Gospodarcza Dąbrowski Inkubator Przedsiębiorczości Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna Stowarzyszenie Kupców Targowych
K.2.3. Promocja zielonej i cyfrowej transformacji przedsiębiorstw we współpracy z instytucjami otoczenia biznesu	<ul style="list-style-type: none"> Cykliczne spotkania informacyjne promujące zieloną i cyfrową transformację przedsiębiorstw we współpracy z instytucjami otoczenia biznesu 	Wydział Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów	Wydział Ochrony Środowiska Wydział Urbanistyki i Architektury (na etapie planowania) Zagłębiowska Izba Gospodarcza Dąbrowski Inkubator Przedsiębiorczości Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna

Cel 3. Silna postawa przedsiębiorczości w społeczeństwie zapewniająca zaradność biznesową

Osoby urodzone po 2000 roku dość wcześnie w swoim życiu mają dostęp do urządzeń cyfrowych, porozumiewają się w inny sposób, mają dostęp do informacji wszędzie i zawsze. Poznają świat stosunkowo szybciej, a także dostrzegają szanse na podjęcie działań w inny sposób. Wychowały się one w relatywnie stabilnym otoczeniu, które podlegało przeobrażeniom w 2020 roku (COVID) oraz w 2022 roku (wojna na Ukrainie, inflacja, odczuwalne skutki zmian klimatu). Dąbrowa Górnicza dąży do wykształcenia u każdego odpowiednich postaw przedsiębiorczości, kreatywności i zaradności. Inwestujemy w rozwój kompetencji nauczycieli odpowiedzialnych za edukację przedsiębiorczości.

Włączamy przedstawicieli przedsiębiorstw w kampanię promocji przedsiębiorczości w procesie edukacji.

Kierunki działań, działania, jednostki odpowiedzialne za koordynację oraz jednostki wspierające

Kierunek działań	Działania	Jednostka odpowiedzialna za koordynację	Jednostki wspierające
K.3.1. Kształcenie postaw przedsiębiorczych na każdym etapie edukacji, w tym oferta pozaszkolna	<ul style="list-style-type: none"> Program promocji postaw przedsiębiorczych dla szkół średnich realizowany w ramach Dąbrowskiego Inkubatora Przedsiębiorczości 	Wydział Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów	Wydział Oświaty Dąbrowski Inkubator Przedsiębiorczości Zagłębiowska Izba Gospodarcza Akademia WSB w Dąbrowie Górniczej Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna Wydział Organizacji Pozarządowych i Aktywności Obywatelskiej Fabryka Pełna Życia Sp. z o.o. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Szkoły Organizacje pozarządowe Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Górniczej
K.3.2. Budowanie kompetencji nauczycieli w zakresie edukacji przedsiębiorczości	<ul style="list-style-type: none"> Cykliczne szkolenia i warsztaty dla nauczycieli odpowiedzialnych za edukację przedsiębiorczości w szkołach średnich 	Wydział Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów	Wydział Oświaty Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Szkoły Dąbrowski Inkubator Przedsiębiorczości

Cel 4. Srebrna gospodarka jako szansa dywersyfikacji struktury gospodarczej w segmencie mikro i małych przedsiębiorstw

W naszym społeczeństwie, w przeciwieństwie do krajów zachodnich, siła nabywczą wśród znacznej grupy emerytów w Polsce jest ograniczona. Wprowadzono 13. emeryturę i różne instrumenty ulgowe. Mimo tego, osoby w wieku emerytalnym decydują się pozostać u pracodawcy, czy to na zasadach kontynuacji umowy o pracę czy umowy cywilno-prawnej. Dostępne są technologie, które mogą ułatwiać pracę osób starszych w miejscu pracy. Można również rozważać nowe modele

zatrudnienia, które uwzględniają ograniczenia osób starszych, lecz w pełni wykorzystują ich doświadczenia i umiejętności techniczne w zespołach z młodymi pracownikami. Będziemy aktywnie wspierać i promować zatrudnienie osób w wieku 60+. Te osoby, które decydują się na emeryturę, ale chcą nadal być aktywne, proponujemy włączyć w inicjatywy ekonomii społecznej organizowane w dzielnicach. Rozwijamy działalności usługowe, które inne firmy niechętnie wykonują z uwagi na brak ludzi, brak czasu czy też brak opłacalności danego zlecenia. Jako miasto współpracujemy z uczelniami, organizacjami pozarządowymi i z innymi zrzeszeniami osób starszych przy identyfikowaniu problemów i wyzwań, dla których warto opracować nowe rozwiązania w dziedzinie innowacji społecznych. Zachęcamy zespoły studentów do opracowania i testowania nowych rozwiązań informatycznych i produktów w środowisku współpracujących z nami seniorów. Nagradzamy dobre pomysły na biznes i wspieramy ich rozwój.

Kierunki działań, działania, jednostki odpowiedzialne za koordynację oraz jednostki wspierające

Kierunek działań	Działania	Jednostka odpowiedzialna za koordynację	Jednostki wspierające
K.4.1. Działania na rzecz zwiększania aktywności zawodowej osób 60+	<ul style="list-style-type: none"> Cykliczne kampanie promujące utrzymanie w zatrudnieniu osób 60+ Szkolenia dla przedsiębiorstw na rzecz utrzymania w zatrudnieniu osób 60+ 	Wydział Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów	Zagłębiowska Izba Gospodarcza Wydział Organizacji Pozarządowych i Aktywności Obywatelskiej Organizacje pozarządowe
K.4.2. Wsparcie w zakresie zmian pokoleniowych w przedsiębiorstwach	<ul style="list-style-type: none"> Doradztwo i szkolenia w zakresie zmian pokoleniowych w przedsiębiorstwach realizowane przez instytucje otoczenia biznesu 	Wydział Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów	Zagłębiowska Izba Gospodarcza Organizacje pozarządowe Zakład Ubezpieczeń Społecznych
K.4.3. Promocja innowacji społecznych na rzecz srebrnej gospodarki	<ul style="list-style-type: none"> Organizacja konkursu na innowacje społeczne uwzględniające potrzeby seniorów 	Wydział Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów	Dąbrowski Inkubator Przedsiębiorczości Wydział Organizacji Pozarządowych i Aktywności Obywatelskiej Wydział Polityki Społecznej, Mieszkaniowej i Zdrowia Wydział Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów Organizacje pozarządowe

Cel 5. Dynamiczny lokalny handel i usługi

W czasie pandemii COVID i wynikających z niej prawnych obostrzeń i ograniczonych kontaktów, e-handel odnotował dynamiczny wzrost. Tym samym czasie lokalny handel stacjonarny i mobilny został ograniczony, a relacje bezpośrednie między handlowcami i klientami uniemożliwione. Ożywienie lokalnego handlu pojawiło się na koniec 2021 roku. Liczne inicjatywy organizowane na terenie Fabryki Pełnej Życia stymulują rozwój strefy gastronomicznej i usługowej. Liczymy na to, że wraz z kompleksowym zagospodarowaniem centrum miasta wzrośnie zainteresowanie mieszkańców spędzaniem czasu w tej strefie. Ważne dla lokalnej społeczności i relacji międzyludzkich są targowiska i ryneczki, organizowane w taki sposób, że odpowiadają oczekiwaniom mieszkańców i nie zakłócają porządku publicznego. Stanowią one nieraz inkubator dla nowych działalności handlowych i usługowych. Również tereny wokół centrów przesiadkowych wymagają rozwoju usług handlowych i gastronomicznych. Przygotowywane będą kampanie promocyjne skierowane do przedsiębiorców prowadzących już podobne działalności w mieście. Mimo obecności centrów handlowych i rozwoju e-handlu, chcemy, aby lokalny mały handel i usługi rozwijał się w Dąbrowie Górniczej, a mieszkańcy cenili sobie możliwość spędzenia czasu w tych strefach.

Kierunki działań, działania, jednostki odpowiedzialne za koordynację oraz jednostki wspierające

Kierunek działań	Działania	Jednostka odpowiedzialna za koordynację	Jednostki wspierające
K.5.1. Sprawne zarządzanie strefami lokalnego handlu i usług	<ul style="list-style-type: none"> • Unowocześnienie infrastruktury targowisk i lokalnych ryneczków, działania na rzecz powstawania nowych miejsc w dzielnicach • Instrument zwolnienia z podatku od nieruchomości • Cykliczne wydarzenia promujące lokalny handel i usługi	Wydział Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów	Miejski Zarząd Budynków Mieszkalnych Fabryka Pełna Życia Wydział Urbanistyki i Architektury (etap planowania przestrzennego) Wydział Polityki Społecznej, Mieszkaniowej i Zdrowia Wydział Gospodarki Nieruchomościami
K.5.2. Atrakcyjne i zróżnicowane zagospodarowanie terenów wokół centrów przesiadkowych	<ul style="list-style-type: none"> • Kompleksowe inwestycje w infrastrukturę w ramach przedsięwzięć strategicznych	Wydział Infrastruktury Miejskiej	Wydział Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów Wydział Urbanistyki i Architektury (etap planowania przestrzennego) Przedsiębiorcy Organizacje pozarządowe Wydział Inwestycji i Remontów Wydział Inwestycji

Kierunek działań	Działania	Jednostka odpowiedzialna za koordynację	Jednostki wspierające
			Drogowych Fabryka Pełna Życia Sp. z o.o. Polskie Koleje Państwowe SA

Cel 6. Kompetentne i dobrze wykwalifikowane kadry dla gospodarki

Na terenie Dąbrowy Górniczej prowadzi działalność wiele średnich i dużych firm przemysłowych i usługowych jak również rzemieślników o wysokich kompetencjach technicznych. Każde przedsiębiorstwo, mikro, małe, średnie czy duże, odczuwa skutki zmian demograficznych. Z jednej strony brakuje rąk do pracy, z drugiej zaś strony młodzi mieszkańcy o wykształceniu zawodowym, technicznym czy po studiach szukają pracy poza miastem. Ważna jest wiedza o atrakcyjnych ofertach lokalnego rynku pracy. Dlatego już na poziomie szkół podstawowych i ponadpodstawowych musimy informować młodzież

o nowych zawodach i ciekawych miejscach pracy w przedsiębiorstwach. Szkoły średnie, a także szkoły wyższe w mieście współpracują intensywnie z przedsiębiorstwami. Organizowane są staże i praktyki, prowadzona jest edukacja dualna, nauczyciele mają możliwość dokształcania się u boku specjalistów w firmach, a oni z kolei włączają się w lekcje w szkołach. Również oferta edukacyjna dla dorosłych jest stale rozwijana zgodnie z zapotrzebowaniem na nowe kompetencje na rynku pracy. Dzięki temu nasi mieszkańcy są mobilni zawodowo, poinformowani o możliwościach rozwoju zawodowego i nabywania nowych kompetencji. Powiatowy Urząd Pracy, centra szkoleniowe, organizacje pozarządowe i instytucje otoczenia biznesu zapewniają kompleksowe wsparcie. Ponadto Powiatowy Urząd Pracy aktywnie wspiera kształcenie ustawiczne osób dorosłych poprzez finansowanie pracodawcom, w tym przedsiębiorcom, szkoleń i studiów podyplomowych dla ich pracowników w ramach tzw. Krajowego Funduszu Szkoleniowego. Dobra edukacja nie jest możliwa bez odwoływania się do wyników badań naukowych. Dlatego miastu zależy na rozwijaniu infrastruktury badawczej zarówno w uczelniach, jak i w działach badawczo-rozwojowych firm.

Kierunki działań, działania, jednostki odpowiedzialne za koordynację oraz jednostki wspierające

Kierunek działań	Działania	Jednostka odpowiedzialna za koordynację	Jednostki wspierające
K.6.1. Promowanie zawodów i oferty edukacyjnej odpowiadającej potrzebom rynku	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja Dąbrowskiego Programu Doradztwa Zawodowego Organizacja miejskich targów edukacyjnych 	Wydział Oświaty	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Poradnie psychologiczno-pedagogiczne Akademia WSB w

Kierunek działań	Działania	Jednostka odpowiedzialna za koordynację	Jednostki wspierające
pracy			Dąbrowie Górniczej SPIN-US Zagłębiowska Izba Gospodarcza Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna Dąbrowski Inkubator Przedsiębiorczości Cech Rzemiosł Różnych Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Górniczej Wydział Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów
K.6.2. Kreowanie współpracy szkół branżowych, technicznych i wyższych z przedsiębiorstwami na rzecz nowoczesnej edukacji	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja projektów edukacyjnych we współpracy z instytucjami otoczenia biznesu 	Wydział Oświaty	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Zagłębiowska Izba Gospodarcza Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna Cech Rzemiosł Różnych Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Górniczej Wydział Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów
K.6.3. Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji mieszkańców Dąbrowy Górniczej	<ul style="list-style-type: none"> Współpraca Urzędu Miejskiego z podmiotami odpowiedzialnymi za edukację dorosłych w mieście i w Metropolii GZM Wspieranie współpracy między średnimi i dużymi przedsiębiorstwami w mieście, a podmiotami odpowiedzialnymi za edukację dorosłych 	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego	Wydział Oświaty Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Górniczej

Kierunek działań	Działania	Jednostka odpowiedzialna za koordynację	Jednostki wspierające
K.6.4. Modernizacja infrastruktury edukacyjnej	<ul style="list-style-type: none"> Cykliczna analiza potrzeb w zakresie modernizacji zaplecza technicznego w szkołach średnich Inwestycje w infrastrukturę techniczną w szkołach średnich Przekształcenie i nadanie nowej funkcjonalności budynkom szkolnym 	Wydział Inwestycji i Remontów	Wydział Oświaty Centrum Usług Wspólnych
K.2.6.5. Wspieranie tworzenia i modernizowania infrastruktury badawczej i badawczo-rozwojowej	<ul style="list-style-type: none"> Współpraca z uczelniami w mieście w zakresie promowania idei rozwoju zaplecza badawczo-rozwojowego dla kierunków kształcenia oraz dla usług na rzecz przedsiębiorstw 	Wydział Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów	Szkoły wyższe

Wskaźnik (miernik) operacyjny / Wskaźnik rezultatu	Zakładana wartość docelowa 2023-2027	Źródło danych/ dodatkowe informacje
Powierzchnia uzbrojonych nowych terenów inwestycyjnych	25 ha	Wydział Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów
Liczba nowych inwestorów	4	Wydział Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów
Akcelerator społeczno-gospodarczy w rewitalizowanym budynku	1	Wydział Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów
Liczba szkół międzynarodowych	1	Wydział Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów

Wskaźnik (miernik) operacyjny / Wskaźnik rezultatu	Zakładana wartość docelowa 2023-2027	Źródło danych/ dodatkowe informacje
Liczba zorganizowanych dyżurów doradców w ramach Dąbrowskiego Inkubatora Przedsiębiorczości (spotkań)	900	Dąbrowski Inkubator Przedsiębiorczości
Liczba wydarzeń promujących przedsiębiorczość	50	Dąbrowski Inkubator Przedsiębiorczości we współpracy z Zagłębiowską Izbą Gospodarczą i Agencją Rozwoju Lokalnego S.A.
Liczba zorganizowanych indywidualnych spotkań dotyczących pozyskania dotacji na start	180	Dąbrowski Inkubator Przedsiębiorczości
Liczba konkursów gospodarczych	10 (min. 2 rocznie)	Wydział Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów
Liczba wspólnych wydarzeń instytucji otoczenia biznesu i miasta	15	Wydział Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów
Liczba zorganizowanych pozaszkolnych spotkań dla młodzieży w zakresie kształcenia postaw przedsiębiorczych	50	Dąbrowski Inkubator Przedsiębiorczości
Liczba nauczycieli, którzy nabyli nowe kompetencje w zakresie edukacji przedsiębiorczości	5	Dąbrowski Inkubator Przedsiębiorczości
Liczba przedsiębiorstw wspartych przez instytucje otoczenia biznesu w zakresie zmian pokoleniowych	10	Zagłębiowska Izba Gospodarcza
Liczba zmodernizowanych targowisk i rynekczków lokalnych	2	Wydział Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów
Liczba utworzonych nowych rynekczków	1	Wydział Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów
Liczba wydarzeń promujących lokalny handel i usługi	5	Wydział Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów
Liczba organizowanych miejskich targów edukacyjnych	5	Wydział Oświaty

Wskaźnik (miernik) operacyjny / Wskaźnik rezultatu	Zakładana wartość docelowa 2023-2027	Źródło danych/ dodatkowe informacje
Liczba podmiotów odpowiedzialnych za edukację dorosłych z którymi współpracuje <i>miasto</i>	5	Wydział Oświaty Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego
Liczba wydarzeń promujących współpracę pomiędzy średnimi i dużymi przedsiębiorstwami w mieście a podmiotami odpowiedzialnymi za edukację dorosłych	3	Wydział Oświaty Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego
Liczba wykonanych termomodernizacji w placówkach oświatowych	3	Wydział inwestycji i Remontów
Liczba projektów inwestycyjnych dotyczących przekształcenia i nadania budynkom szkolnym nowej funkcji	1	Wydział inwestycji i Remontów

4.2. Projekty flagowe

Nazwa	Kompleksowe przygotowanie terenu inwestycyjnego w Tucznowie: Etap IV.
Zgodność	K.1.1. Rozwijanie oferty dostępnych, odpowiednio uzbrojonych terenów inwestycyjnych
Opis	Inwestycja obejmuje budowę układu komunikacyjnego (sieci dróg o parametrach umożliwiających prowadzenie ruchu ciężkiego o kategorii od KR-3 do KR-5 i szerokości pasa ruchu min. 3,5 m.) umożliwiającego kompleksową obsługę terenów inwestycyjnych w Tucznowie wraz z budową i przebudową odcinków dróg, budowę oświetlenia ulicznego, budowę kanalizacji deszczowej i sanitarnej, kanału technologicznego, budowę dróg rowerowych oraz przebudowę pompowni ścieków. Teren inwestycyjny Tucznowa w Dąbrowie Górniczej obejmuje obszar 252 ha, w skład którego poza terenami inwestycyjnymi do sprzedaży wchodzi projektowany i wykonany układ dróg wewnętrznych wraz z infrastrukturą.
Termin realizacji	2022-2023
Lider	Gmina Dąbrowa Górnicza
Partnerzy	Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna SA
Rezultat	Pełne uzbrojenie terenu inwestycyjnego objętego granicami Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej
Nakłady miasta	49 mln - dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych

Nazwa	Połączenie drogowe terenu inwestycyjnego Tucznawa w Dąbrowie Górniczej z drogą ekspresową S-1 oraz Międzynarodowym Portem Lotniczym Katowice w Pyrzowicach (obwodnica Ząbkowic)
Zgodność	K.1.1. Rozwijanie oferty dostępnych, odpowiednio uzbrojonych terenów inwestycyjnych
Opis	<p>Inwestycja obejmuje opracowanie dokumentacji projektowej oraz budowę układu drogowego łączącego tereny inwestycyjne Tucznawa w Dąbrowie Górniczej z drogą S-1 relacji Cieszyn-Warszawa, co w konsekwencji umożliwi bezpośrednie połączenie z Międzynarodowym Portem Lotniczym Katowice w Pyrzowicach oraz usprawni i odciążą drogi lokalne, w tym DW 796 z ruchu ciężkiego generowanego przez firmy logistyczne.</p> <p>W ramach budowy drogi zostaną wybudowane dwa wiadukty drogowe nad torami PKP oraz rzeką Trzebyczką. Droga zostanie zaprojektowana i wybudowana dla kategorii ruchu KR-6 z oświetleniem drogowym, odwodnieniem, jak również kanałem technologicznym. Podczas realizacji zadania zakłada się również budowę dróg rowerowych lub ciągu pieszo-rowerowego oraz rozbudowę pasa drogowego na terenie inwestycyjnym.</p>
Termin realizacji	2023-2027
Lider	Gmina Dąbrowa Górnicza
Partnerzy	Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna SA, Generalna Dyrekcja Dróg i Autostrad
Rezultat	Zwiększona atrakcyjność inwestycyjna terenu inwestycyjnego Tucznawa. Przekierowanie ruchu drogowego poza obszary zabudowy mieszkaniowej.
Nakłady miasta	250 mln zł – wniosek o dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych

Nazwa	Skuteczne wykorzystanie potencjału terenów inwestycyjnych
Zgodność	K.1.1. Rozwijanie oferty dostępnych, odpowiednio uzbrojonych terenów inwestycyjnych
Opis	W Dąbrowie Górniczej wiele terenów przemysłowych od wielu lat zagospodarowanych jest przez przedsiębiorstwa małe, średnie i duże. Odpowiadając na trendy gospodarcze, istotne jest zapewnienie odpowiednich terenów dla nowych przedsięwzięć. Przy braku terenów nowych istotne będzie sprawne przekształcenie terenów poprzemysłowych i ponowne ich włączenie w ofertę inwestycyjną miasta lub jego partnerów.
Termin realizacji	2023-2027
Lider	Gmina Dąbrowa Górnicza
Partnerzy	Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna SA, przedsiębiorstwa na terenie miasta
Rezultat	Odpowiednie gospodarowanie terenami przemysłowymi, ich przekształcenie i ponowne włączenie w ofertę inwestycyjną miasta i jego partnerów.
Nakłady miasta	Nakłady dotyczyć będą środków na opracowanie studiów wykonalności, przygotowanie procesów inwestycyjnych oraz wdrażanie projektów przekształcenia i nabycia terenów.

Nazwa	Udostępnienie nowych przestrzeni w centrum miasta na potrzeby Dąbrowskiego Inkubatora Przedsiębiorczości
Zgodność	K.1.3. Rozwijanie biznesowej i technologicznej współpracy w ramach nowych form wsparcia przedsiębiorczości
Opis	We związku z rozwojem działalności Dąbrowskiego Inkubatora Przedsiębiorczości oraz rosnącą liczbą obsługiwanych klientów, konieczne będzie przeniesienie inkubatora do nowej siedziby. Jednocześnie dąży się do poprawy dostępności inkubatora dla większej grupy docelowej poprzez ulokowanie go w budynku dworca Dąbrowa Górnicza Centrum. Przedsięwzięcie dotyczy działań adaptacyjnych budynku oraz rozszerzenia oferty usług inkubatora.
Termin realizacji	2023-2027
Lider	Gmina Dąbrowa Górnicza
Partnerzy	Organizacja pozarządowa prowadząca Dąbrowski Inkubator Przedsiębiorczości
Rezultat	Sprawna obsługa potencjalnych przedsiębiorców i przedsiębiorstw, zwiększenie liczby nowych firm w mieście
Nakłady miasta	350 000 zł rocznie

Nazwa	Utworzenie akceleratora społeczno-gospodarczego
Zgodność	K.1.3. Rozwijanie biznesowej i technologicznej współpracy w ramach nowych form wsparcia przedsiębiorczości
Opis	<p>Średnie i duże przedsiębiorstwa w Dąbrowie Górniczej zainteresowane są rozwojem współpracy z lokalnymi i regionalnymi dostawcami usług. Chcą one również z nimi zainicjować wspólne projekty. Brakuje jednak odpowiednich miejsc, gdzie przedstawiciele średnich i dużych przedsiębiorstw mogliby spotkać się z potencjalnymi partnerami biznesowymi oraz realizować projekty.</p> <p>Na terenie miasta znajdują się budynki, dla których należy określić nową funkcję. Urząd Miejski rozważa utworzenie akceleratora społeczno-gospodarczego odpowiedzialnego za promocję i wspieranie współpracy biznesowej w jednym z takich budynków. Przed wyborem docelowego miejsca ulokowania akceleratora Urząd Miejski planuje wykonać studium wykonalności dotyczące powołania akceleratora społeczno-gospodarczego. Jednocześnie uruchomiony zostanie proces współpracy z dużymi przedsiębiorstwami z terenu Tuczawy. W przypadku uzyskania pozytywnej oceny przedsięwzięcia w studium wykonalności, przygotowany zostanie drugi etap, tj. projekt inwestycyjny/wdrożeniowy.</p>
Termin realizacji	<p>Etap I: 2024-2025</p> <p>Etap II: 2025-2027</p>
Lider	Gmina Dąbrowa Górnicza
Partnerzy	Przedsiębiorstwa, Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna SA
Rezultat	Model funkcjonowania akceleratora społeczno-gospodarczego w postaci współpracy sieciowej między dużymi przedsiębiorstwami, a małymi przedsiębiorstwami i start-up'ami.
Nakłady miasta	Nakłady dotyczyć będą środków na opracowanie studiów wykonalności, przygotowanie procesu inwestycyjnego oraz wdrażanie projektu.

Nazwa	Metropolitalne Centrum Społecznej Odpowiedzialności Biznesu
Zgodność	<p>K.1.3. Rozwijanie biznesowej i technologicznej współpracy w ramach nowych form wsparcia przedsiębiorczości</p> <p>K.1.4. Wielowymiarowe wsparcie osób przybywających do pracy w dąbrowskich firmach w zakresie ich przyjęcia, szkolenia i integracji społecznej i zawodowej</p> <p>K.1.5. Wypracowanie różnorodnych form wsparcia obcokrajowców w integracji społeczno-kulturowo-gospodarczej, również poprzez zapewnienie dla nich kompleksowej oferty mieszkaniowej i edukacyjnej</p> <p>K.2.1. Rozwijanie systemu wsparcia dla nowych przedsiębiorstw w okresie od ich powstania do pięciu lat prowadzenia działalności</p>
Opis	<p>Realizacja projektu jest odpowiedzią na potrzeby społeczne związane z głębszym osadzeniem biznesu w lokalnym otoczeniu, wsparciem w zaspokojeniu reprezentowanych przez przedsiębiorców potrzeb w zakresie realizacji pozabiznesowych/okołobiznesowych aktywności na rzecz otoczenia lokalnego i ponadlokalnego, a także swoistą odpowiedzią na radzenie sobie z występującymi obecnie zjawiskami kryzysowymi wymagającymi budowania nowych relacji przedsiębiorstw ze światem biznesu oraz ze społeczeństwem.</p> <p>Projekt zakłada prowadzenie szkoleń dla przedsiębiorców, których efektem będzie przekazanie wiedzy o istocie i znaczeniu CSR (społecznej odpowiedzialności biznesu) a także wypracowanie konkretnych projektów, w których dąbrowscy przedsiębiorcy mogą wziąć udział. Efekty projektu będą stanowiły wartość, która może zostać wykorzystana w promowaniu miasta oraz w plasowaniu lokalnych podmiotów w regionalnych, krajowych i europejskich sieciach współpracy.</p>
Termin realizacji	2023-2027
Lider	Akademia WSB w Dąbrowie Górniczej
Partnerzy	Gmina Dąbrowa Górnicza, instytucje otoczenia biznesu, przedsiębiorstwa
Rezultat	80 pracowników przedsiębiorstw przeszkolonych, Stała konferencja metropolitalna dotycząca CSR, 5 sieciujących projektów CSR

Nazwa	Program powitalny dla młodych nowych mieszkańców
Zgodność	K.1.4. Wielowymiarowe wsparcie osób przybywających do pracy w dąbrowskich firmach w zakresie ich przyjęcia, szkolenia i integracji społecznej i zawodowej
Opis	Skorzystanie z oferty programów mieszkaniowych dostępnych na rynku we współpracy z deweloperami lub partnerami – firmami, instytucjami otoczenia biznesu. Przygotowanie programu stypendialnego zachęcającego młodych ludzi do rozpoczęcia pracy w Dąbrowie Górniczej oraz zamieszkania w mieście.
Termin realizacji	2023-2027
Lider	Gmina Dąbrowa Górnicza
Partnerzy	Prywatni deweloperzy, Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna SA, przedsiębiorstwa
Rezultat	25 beneficjentów programów
Nakłady miasta	Do uzgodnienia na etapie przygotowania programu z partnerami.

Nazwa	Utworzenie szkoły międzynarodowej
Zgodność	K.1.5. Wypracowanie różnorodnych form wsparcia obcokrajowców w integracji społeczno-kulturowo-gospodarczej, również poprzez zapewnienie dla nich kompleksowej oferty mieszkaniowej i edukacyjnej
Opis	Powstanie szkoły międzynarodowej na poziomie szkoły podstawowej na bazie międzynarodowej licencji. Inicjatywa ta stanowi część zwiększenia atrakcyjności oferty inwestycyjnej i skierowana jest do dzieci rodziców przebywających w Dąbrowie Górniczej lub innych miastach Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii na czas określony w ramach swoich obowiązków zawodowych w koncernach międzynarodowych.
Termin realizacji	2023-2027
Lider	Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna SA
Partnerzy	Gmina Dąbrowa Górnicza, Akademia WSB w Dąbrowie Górniczej
Rezultat	Zwiększona liczba mieszkańców - obcokrajowców w Dąbrowie Górniczej
Nakłady miasta	Oświatowa subwencja na finansowanie zadań oświatowych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.).

Nazwa	Utworzenie punktu integracji społeczno-ekonomiczno-gospodarczej
Zgodność	K.1.5. Wypracowanie różnorodnych form wsparcia obcokrajowców w integracji społeczno-kulturowo-gospodarczej, również poprzez zapewnienie dla nich kompleksowej oferty mieszkaniowej i edukacyjnej
Opis	Ze względu na coraz większą liczbę obcokrajowców przybywających do Dąbrowy Górniczej rozważane jest uruchomienie punktu kompleksowej obsługi ich przyjęcia, w tym wsparcia przy zameldowaniu, pozyskaniu pozwolenia na pracę, określeniu kompetencji, znajdowaniu mieszkania i szkoły dla dzieci.
Termin realizacji	2023-2027
Lider	Gmina Dąbrowa Górnicza
Partnerzy	Powiatowy Urząd Pracy, Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna SA
Rezultat	Zwiększona liczba mieszkańców - obcokrajowców w Dąbrowie Górniczej
Nakłady miasta	Nakłady dotyczą kosztów operacyjnych związanych z zaangażowaniem personelu.

Nazwa	Konkursy wspierające nowe modele biznesowe i startupy
Zgodność	K.2.1. Rozwijanie systemu wsparcia dla nowych przedsiębiorstw w okresie od ich powstania do pięciu lat prowadzenia działalności
Opis	Konkursy będą organizowane przez organizację pozarządową prowadzącą Dąbrowski Inkubator Przedsiębiorczości we współpracy z Gminą. Co roku organizowany będzie jeden konkurs na innowacyjne rozwiązanie oraz jeden konkurs nawiązujący do konkretnych problemów lub wyzwań społecznych, gospodarczych lub środowiskowych. W tym kontekście Dąbrowski Inkubator Przedsiębiorczości przewiduje współpracę z pozostałymi gminami Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii oraz z przedsiębiorstwami średnimi i dużymi, które zgłaszać będą interesujące ich tematy. Dąbrowski Inkubator Przedsiębiorczości realizować będzie program przygotowawczy dla zainteresowanych konkursami.
Termin realizacji	2023-2027
Lider	Organizacja pozarządowa prowadząca Dąbrowski Inkubator Przedsiębiorczości
Partnerzy	Zagłębiowska Izba Gospodarcza Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna SA
Rezultat	Co roku nagradzane będą minimum trzy projekty (pomysły na biznes).
Nakłady miasta	Nakłady dotyczyć będą środków na program przygotowawczy dla zainteresowanych oraz na nagrody.

Nazwa	Program Lokal na Start
Zgodność	K.2.1. Rozwijanie systemu wsparcia dla nowych przedsiębiorstw w okresie od ich powstania do pięciu lat prowadzenia działalności
Opis	Program Lokal na Start realizowany jest od wielu lat. Ze względu na nadanie nowego przeznaczenia pomieszczeniom w różnych miejscach miasta, w tym między innymi na ul. 3 Maja, przewiduje się rozszerzenie oferty pomieszczeń, renowację niektórych pomieszczeń podnoszącą ich standard. Przewiduje się aktualizację regulaminu, co otwiera drogę do współpracy z partnerami dysponującymi również pomieszczeniami dla młodych przedsiębiorstw.
Termin realizacji	2023-2027
Lider	Gmina Dąbrowa Górnicza
Partnerzy	Organizacja pozarządowa prowadząca Dąbrowski Inkubator Przedsiębiorczości Miejski Zarząd Budynków Mieszkalnych sp. z o.o. Współdzielnie mieszkaniowe i wspólnoty mieszkaniowe Przedsiębiorstwa, jednostki podległe gminie, spółki miejskie
Rezultat	25 lokali na start uwzględnionych w programie Lokal na Start.
Nakłady miasta	Nakłady dotyczyć będą środków na podniesienie standardów lokali w zasobie gminy.

Nazwa	DG Networking 3.0 – szkolenia, warsztaty, konferencje, współpraca, eventy
Zgodność	K.2.2. Wzmacnianie współpracy istniejących firm oraz instytucji otoczenia biznesu w ramach spójnego ekosystemu gospodarczego
Opis	Gmina Dąbrowa Górnicza dysponuje ekosystemem gospodarczym instytucji otoczenia biznesu, które realizują szereg przedsięwzięć promujących przedsiębiorczość w mieście. Gmina planuje zorganizować pięć wspólnych przedsięwzięć rocznie, w tym: biznes meet-up, konkurs o nagrodę im. Karola Adamieckiego, młodzieżowe targi pracy, urodziny Dąbrowskiego Inkubatora Przedsiębiorczości. Gmina przewiduje udoskonalenie działalności punktu obsługi przedsiębiorstw poprzez wprowadzenie obsługi zdalnej i/lub cyfrowej przedsiębiorstw. Cykliczne kampanie informacyjne i szkolenia przypominać będą przedsiębiorcom o możliwości skorzystania z tych usług.
Termin realizacji	2023-2027
Lider	Gmina Dąbrowa Górnicza
Partnerzy	Instytucje otoczenia biznesu realizujące działania wsparcia na terenie miasta
Rezultat	Zwarty ekosystem gospodarczy instytucji otoczenia biznesu 5 przedsięwzięć wspólnych zorganizowanych rocznie
Nakłady miasta	Nakłady dotyczyć będą środków na organizację pięciu przedsięwzięć rocznie.

Nazwa	Metropolitalne Centrum Industry 5.0
Zgodność	K.2.2. Wzmacnianie współpracy istniejących firm oraz instytucji otoczenia biznesu w ramach spójnego ekosystemu gospodarczego K.2.3. Promocja zielonej i cyfrowej transformacji przedsiębiorstw przy współpracy z instytucjami otoczenia biznesu
Opis	Głównym celem projektu jest upowszechnianie wśród przedsiębiorców wiedzy na temat istoty i narzędzi związanych z rozwojem działalności gospodarczej w ramach modelu Industry 5.0. Flagowy charakter projektu polega na nadaniu mu znaczenia ponadlokalnego. Pierwszym z modułów jest diagnoza potencjałów miasta i Metropolii GZM w zakresie potencjałów oraz poziomu i kierunków rozwoju Industry 5.0, w tym z uwzględnieniem zielonej i cyfrowej transformacji w przedsiębiorstwach. W ramach tego modułu nastąpi również zdiagnozowanie potencjału Dąbrowy Górniczej oraz miast Metropolii GZM w aspekcie tworzenia ekosystemu dla firm Industry 4.0. Drugi moduł to przekazywanie wiedzy na temat narzędzi wykorzystywanych przez firmy działające w modelu Industry 5.0., w szczególności rozwiązań technologicznych oraz organizacyjnych. Trzeci moduł obejmuje tworzenie sieci współpracy (zwłaszcza współpracy międzysektorowej) nakierowanych na transformację gospodarki poprzez zaszczepianie Industry 5.0. Moduł czwarty związany jest z asystowaniem przy wdrażaniu Industry 5.0 w firmach na terenie Dąbrowy Górniczej. Dopełnieniem modułu jest asystowanie miastu we wdrażaniu rozwiązań smart city tworzących lokalny ekosystem dla Industry 5.0.
Termin realizacji	2023-2027
Lider	Akademia WSB w Dąbrowie Górniczej
Partnerzy	Gmina Dąbrowa Górnicza

Rezultat	Instytucje otoczenia biznesu, instytucje badawczo-rozwojowe, przedsiębiorstwa, leaderskie firmy z województwa śląskiego wdrażające model Industry 5.0
-----------------	---

Nazwa	Akcelerator AQUATECH
Zgodność	K.2.2. Wzmacnianie współpracy istniejących firm oraz instytucji otoczenia biznesu w ramach spójnego ekosystemu gospodarczego K.2.3. Promocja zielonej i cyfrowej transformacji przedsiębiorstw przy współpracy z instytucjami otoczenia biznesu
Opis	Program akcelacyjny ma na celu wspieranie projektów związanych z zarządzaniem zasobami wody (ang. <i>aquaculture technologies</i>). Program będzie otwarty dla start-upów, innowatorów technologii i naukowców, którzy chcą skomercjalizować wyniki badań z obszaru m.in.: analizy zasobów wody, ponownego efektywnego wykorzystania wody, udoskonalenia procesów oczyszczania ścieków, rozwiązań informatycznych dotyczących wykrywania obecności mikroorganizmów w wodach przemysłowych i środowiskowych, czy też zmniejszania emisji gazów cieplarnianych w sektorze gospodarki wodnej.
Termin realizacji	2024-2027
Lider	Zagłębiowska Izba Gospodarcza
Partnerzy	Dąbrowskie Wodociągi Sp. z o.o., przedsiębiorstwa, gmina Dąbrowa Górnicza, szkoły wyższe, instytucje badawczo-rozwojowe
Rezultat	Przedsiębiorstwa wsparte w zakresie zarządzania zasobami wody

Nazwa	Program promocji przedsiębiorczości w szkołach
Zgodność	K.3.1. Kształcenie postaw przedsiębiorczych na każdym etapie edukacji, w tym oferta pozaszkolna
Opis	Dąbrowski Inkubator Przedsiębiorczości prowadzi działania promujące postawy przedsiębiorcze w szkołach średnich. Celem jest zwiększenie zaradności młodzieży. Oferta zostanie rozbudowana o kolejne działania realizowane wspólnie z innymi instytucjami otoczenia biznesu oraz przedsiębiorstwami. Istotny wkład będą mieli przedsiębiorcy, którzy przedstawiać będą uwarunkowania prowadzenia biznesu w określonych branżach.
Termin realizacji	2023-2027
Lider	Organizacja pozarządowa prowadząca Dąbrowski Inkubator Przedsiębiorczości
Partnerzy	Przedsiębiorstwa, banki, instytucje otoczenia biznesu, szkoły średnie, nauczyciele odpowiedzialni za promocję przedsiębiorczości
Rezultat	30 zajęć promocji przedsiębiorczości zrealizowanych w szkołach średnich rocznie.
Nakłady miasta	Nakłady uwzględnione zostaną częściowo w ramach budżetu na funkcjonowanie Dąbrowskiego Inkubatora Przedsiębiorczości. Część budżetu będzie pozyskana od partnerów współpracujących w programie promocji przedsiębiorczości w szkołach.

Nazwa	Szkolenia i warsztaty promocji przedsiębiorczości dla nauczycieli
Zgodność	K.3.2. Budowanie kompetencji nauczycieli w zakresie edukacji przedsiębiorczości
Opis	Dąbrowski Inkubator Przedsiębiorczości organizuje co roku dwa/trzy szkolenia/warsztaty dla nauczycieli odpowiedzialnych za promocję przedsiębiorczości w szkołach. W sumie w szkołach średnich na terenie miasta jest około 10 nauczycieli zajmujących się tą tematyką.
Termin realizacji	2023-2027
Lider	Organizacja pozarządowa prowadząca Dąbrowski Inkubator Przedsiębiorczości
Partnerzy	Szkoły i uczelnie na terenie miasta, Urząd Miejski w Dąbrowie Górniczej
Rezultat	5 nauczycieli odpowiedzialnych za promocję przedsiębiorczości posiadających niezbędne kompetencje do prowadzenia zajęć promocji przedsiębiorczości.
Nakłady miasta	Nakłady uwzględnione zostaną w ramach budżetu na funkcjonowanie DIP.

Nazwa	Kampania promująca zmianę pokoleniową i sukcesję w firmie
Zgodność	K.4.2. Wsparcie w zakresie zmian pokoleniowych w przedsiębiorstwach
Opis	Zagłębiowska Izba Gospodarcza posiada merytoryczne zasoby, aby promować ideę sukcesji. Dla właścicieli, wspólników i akcjonariuszy mikro, małych i średnich przedsiębiorstw organizowane będą szkolenia oparte o praktyczne doświadczenia w budowaniu planów sukcesji i strategii sukcesyjnych oraz wiedzę z zakresu prawa, podatków, finansów i zarządzania.
Termin realizacji	2024-2027
Lider	Zagłębiowska Izba Gospodarcza
Partnerzy	Cech Przemysłów Różnych, członkowie ZIG, przedsiębiorcy
Rezultat	20 przedstawicieli mikro, małych i średnich przedsiębiorstw szkolonych

Nazwa	Akademia Sukcesora
Zgodność	K.4.2. Wsparcie w zakresie zmian pokoleniowych w przedsiębiorstwach
Opis	<p>Celem realizacji projektu jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie międzygeneracyjnej ciągłości rozwoju małych i średnich firm, • wzmocnienie profesjonalnych i osobistych relacji między pokoleniami przedsiębiorców, • łączenie wizji rozwoju firmy opartej na doświadczeniu z wizją opartą na innowacjach, • wprowadzanie zmian w małych i średnich firmach polegających na dzieleniu się władzą i przesuwaniu. <p>W ramach projektu nastąpi przekazywanie wiedzy na temat: zasad prowadzenia i fundamentów sukcesu firmy, funkcjonowaniu nowoczesnej firmy w realnych trendach współczesnej gospodarki, przekazywania informacji o specyfice danej firmy przez „mistrza” (właściciela). Uczestnicy projektu będą mogli zapoznać się z doświadczeniami innych firm, przygotują projekty związane z przekazywaniem wiedzy i odpowiedzialności swoim następcom, skorzystają z coachingu ma rzecz udanej sukcesji.</p>

Termin realizacji	2023-2027
Lider	Akademia WSB w Dąbrowie Górniczej
Partnerzy	Gmina Dąbrowa Górnicza, Zagłębiowska Izba Gospodarcza, Cech Przemysłów Różnych
Rezultat	50 przedsiębiorców przechodzących przez cykl szkoleniowo-projektowo-coachingowy

Nazwa	Uporządkowanie stref lokalnego handlu na targowiskach i ryneczku
Zgodność	K.5.1. Sprawne zarządzanie strefami lokalnego handlu i usług
Opis	Targowisko na ul. Poniatowskiego wymaga gruntownej modernizacji. Gmina wraz z operatorem targowiska planuje projekt inwestycyjny. Przewiduje się również uporządkowanie harmonogramu organizacji lokalnego handlu, w tym targowisko przy ul. Poniatowskiego oraz ryneczki lokalne. W celu uzyskania odpowiednich standardów ryneczków, przeprowadzone będą działania inwestycyjne.
Termin realizacji	2023-2027
Lider	Gmina Dąbrowa Górnicza
Partnerzy	Podmiot prowadzący Targowisko Miejskie oraz podmiot zarządzający ryneczkami
Rezultat	Uporządkowana infrastruktura targowa przy ul. Poniatowskiego i na ryneczkach
Nakłady miasta	Nakłady dotyczą środków na działania inwestycyjne związane z modernizacją targowiska oraz uporządkowaniem ryneczku/ów.

Nazwa	Fabryka Pełna Życia – nowe centrum Dąbrowy Górniczej
Zgodność	K.5.1. Sprawne zarządzanie strefami lokalnego handlu i usług
Opis	<p>„Fabryka Pełna Życia – nowe centrum Dąbrowy Górniczej” to jedno z najistotniejszych przedsięwzięć rozwojowych dla województwa śląskiego, a zwłaszcza regionu Zagłębia Dąbrowskiego. Celem projektu jest redefinicja miasta pogórniczego poprzez nowe ukształtowanie centralnej przestrzeni miejskiej.</p> <p>Na terenach dawnych zakładów Defum zaplanowano stworzenie tzw. miasta w mieście, na które składać się będą przestrzenie publiczne oraz zespół budowli (25 nowych budynków o łącznej kubaturze ponad 40 000 m²) o zróżnicowanych funkcjach. Przewiduje się utworzenie centrum wspierania przedsiębiorczości zakorzenionej lokalnie i społecznie na wydzielonej w tym celu przestrzeni i w oparciu o rewitalizację budynków poprzemysłowych. Nowe centrum będzie miejscem wpisującym się w koncepcję slow life, w której dąży się do wysokiej jakości życia, wspiera się różnorodność, promuje lokalne produkty oraz poszanowanie środowiska naturalnego.</p>
Termin realizacji	2023-2027
Lider	Fabryka Pełna Życia Sp. z o.o.
Partnerzy	Gmina Dąbrowa Górnicza, Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna SA, Partner Prywatny wyłoniony w trybie ustawy o PPP
Rezultat	Utworzony inkubator wspierający rozwój usług w segmencie „slow life”.
Nakłady miasta	70,411 mln zł

Nazwa	Dąbrowski Zespół Doradców Zawodowych Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Dąbrowie Górniczej
Zgodność	K.6.1. Promowanie zawodów i oferty edukacyjnej odpowiadającej potrzebom rynku pracy
Opis	<p>Przewiduje się następujące działania w ramach przedsięwzięcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zaopatrzenie uczniów dokonujących wyboru określonej ścieżki zawodowej w wiedzę o własnych zasobach, która zapewni im świadome (zgodne z preferencjami zawodowymi) wejście na rynek pracy; • Kształtowanie postaw i zachowania niezbędnego do realizowania drogi zawodowej, a ponadto promowanie wśród uczniów postaw przedsiębiorczości; • Kształtowanie umiejętności dostosowania się do zmieniających się uwarunkowań i wymogów rynku pracy, który zmienia się wraz ze zmianami gospodarczymi; • Prowadzenie warsztatów doskonalących umiejętności samodzielnego pozyskiwania informacji na temat ścieżek edukacyjnych, zawodowych oraz rynku pracy z wykorzystaniem narzędzi i zasobów cyfrowych zarówno wśród osób dorosłych jak i młodzieży; • Współpraca pomiędzy instytucjami oświatowymi i instytucjami działającymi w obszarze doradztwa zawodowego, przedsiębiorstwami, Dąbrowskim Inkubatorem Przedsiębiorczości i Powiatowym Urzędem Pracy (realizacja wspólnych przedsięwzięć - konferencji, targów, punktów konsultacyjnych); • Udzielanie indywidualnej pomocy uczniom dąbrowskich szkół w zakresie poradnictwa zawodowego. Sporządzanie Indywidualnych Planów Działania; • Współpraca ze szkołami podstawowymi i ponadpodstawowymi w realizacji wspólnych systemów oraz programów doradztwa zawodowego; • Udzielanie indywidualnych i grupowych konsultacji w zakresie kwalifikacji i kompetencji; • Prowadzenie warsztatów na temat rozwijania kompetencji społecznych (skuteczna komunikacja, identyfikowanie mocnych stron, rozpoznawanie swoich naturalnych predyspozycji, autoprezentacja oraz zarządzanie czasem). <p>Wszelkie działania oparte są o innowacyjne rozwiązania i technologie informacyjne.</p>
Termin realizacji	2023-2027
Lider	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Dąbrowie Górniczej
Partnerzy	Gmina Dąbrowa Górnicza, Powiatowy Urząd Pracy, Poradnia Psychologiczno-pedagogiczna, instytucje otoczenia biznesu, przedsiębiorstwa, szkoły wyższe
Rezultat	Zorganizowanie doradztwa zawodowego jako prężnie działającego łącznika pomiędzy szkołami podstawowymi oraz średnimi z przedsiębiorstwami w taki sposób, aby proponowane profile kształcenia oraz kształtowane wśród młodzieży umiejętności jak najlepiej odpowiadały potrzebom rynku pracy oraz sprzyjały rozwojowi miasta i budowania jego przyjaznego wizerunku.
Nakłady miasta	Do uzgodnienia w trakcie organizacji projektu

Nazwa	System współpracy szkół średnich z przedsiębiorstwami na rzecz rozwoju praktycznych kompetencji młodzieży
Zgodność	K.6.1. Promowanie zawodów i oferty edukacyjnej odpowiadającej potrzebom rynku pracy K.6.2. Kreowanie współpracy szkół branżowych i techników z przedsiębiorstwami na rzecz nowoczesnej edukacji zawodowej
Opis	Dąbrowski Program Doradztwa Zawodowego nakierowany jest na kształtowanie u uczniów postaw przedsiębiorczości oraz na współpracę nauczycieli z instytucjami wspierającymi młodzież w skutecznym wejściu na rynek pracy. Oferta edukacyjna szkół ponadpodstawowych odpowiadająca potrzebom rynku pracy i promująca zawody poszukiwane, a także stworzona w porozumieniu z przedsiębiorcami baza firm/instytucji zainteresowanych przyjmowaniem uczniów na praktyki w określonym zawodzie lub specjalności ułatwi preorientację zawodową młodym ludziom. Oferta ta przedstawiana będzie podczas "Miejskich targów edukacyjnych", a szkoły branżowe i techniczne w porozumieniu z przedsiębiorcami prezentować będą możliwości kształcenia i zatrudnienia w poszczególnych zawodach. Uczniowie szkół technicznych będą również beneficjentami projektów edukacyjnych realizowanych we współpracy z Katowicką Specjalną Strefą Ekonomiczną SA.
Termin realizacji	2023-2027
Lider	Gmina Dąbrowa Górnicza
Partnerzy	Powiatowy Urząd Pracy, Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna SA, instytucje otoczenia biznesu
Rezultat	Zatrudnienie absolwentów dąbrowskich szkół technicznych w przedsiębiorstwach działających na terenie miasta.
Nakłady miasta	Nakłady dotyczą kosztów operacyjnych wydziałów Urzędu Miejskiego.

Nazwa	Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadr lokalnego rynku pracy
Zgodność	K.6.3. Tworzenie zróżnicowanej oferty kształcenia ustawicznego
Opis	Celem projektu będzie podniesienie kwalifikacji i kompetencji kadr lokalnego rynku pracy, zgodnie ze zdiagnozowanymi bieżącymi potrzebami. Cel ten będzie realizowany poprzez udzielanie wsparcia finansowego dla pracodawców, w tym przedsiębiorców na kształcenie ustawiczne pracowników ze środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego w formie szkoleń oraz studiów podyplomowych.
Termin realizacji	2023-2027
Lider	Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Górniczej
Partnerzy	Pracodawcy, w tym przede wszystkim przedsiębiorcy, ośrodki szkoleniowe, placówki oświatowe, Wydział Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów
Rezultat	Podniesienie kwalifikacji i kompetencji kadr lokalnego rynku pracy, zgodnie ze zdiagnozowanymi bieżącymi potrzebami.
Nakłady miasta	Nakłady będą finansowane ze środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego.

5. System realizacji programu

5.1. Monitoring i ewaluacja

W niniejszym dokumencie przyjęto wskaźniki (mierniki) na poziomie kierunków działań. Monitoring i ewaluacja występują w odniesieniu do wartości bazowych danych dostępnych na moment opracowania programu. Dla poszczególnych wskaźników (mierników) określono sumaryczną wartość do osiągnięcia dla okresu 2023-2027. Coroczne gromadzenie danych, ich analiza oraz interpretacja pozwolą oceniać stopień realizacji postanowień programu oraz podejmować ewentualne decyzje odnośnie aktualizacji programu.

Wydział Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsług Inwestorów jest odpowiedzialny za koordynację procesu gromadzenia danych i oceny wskaźników (mierników) dla poszczególnych celów i kierunków działań. Współpracuje w tym zakresie z partnerami, którzy zadeklarowali gotowość przygotowania oraz realizacji projektów flagowych.

5.2. Ramy finansowe i źródła finansowania

Podstawą realizacji postanowień niniejszego programu jest wydatkowanie środków pochodzących z budżetu miasta Dąbrowa Górnicza oraz z budżetów partnerów projektów flagowych. W zarządzaniu środkami budżetowymi posługuje się wieloletnią prognozą finansową. Jej aktualizowanie w związku z postępowaniem prac nad wdrażaniem programu jest przedmiotem wniosków składanych przez Prezydenta Miasta i decyzji Rady Miejskiej. Zadania realizowane przez pozostałych interesariuszy programu są finansowane ze środków będących w ich dyspozycji.

Mając na względzie różne programy pomocowe w perspektywie finansowej Unii Europejskiej 2021-2027 oraz programy rządowe, samorząd lokalny oraz inni interesariusze programu będą dokładali wszelkich starań, aby sfinansować projekty flagowe w części czy w całości ze środków zewnętrznych. Przewiduje się współfinansowanie i finansowanie wybranych przedsięwzięć ze środków dotacji i subwencji pochodzących z budżetu państwa, a także w ramach wspólnych inicjatyw podejmowanych przez władze samorządowe (z samorządem regionalnym, samorządem powiatowym oraz innymi samorządami gminnymi).

5.3. Ryzyko i zarządzanie ryzykiem

Regulamin Kontroli Zarządczej w Urzędzie Miejskim w Dąbrowie Górniczej (Załącznik do Zarządzenia Nr 416.2019 Prezydenta Miasta Dąbrowa Górnicza z dnia 21.06.2019 r.) ustanawia zasady i procedury kontroli zarządczej oraz działania podejmowane dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy we wszystkich aspektach funkcjonowania Urzędu Miejskiego. Kontrola zarządcza obejmuje między innymi zarządzanie ryzykiem i odnosi się do aspektów ryzyka, które mogą wystąpić na poziomie poszczególnych wydziałów przy określeniu celów oraz realizacji działań. Zgodnie z paragrafem 8. regulaminu należy zidentyfikować ryzyka, dokonać analizę a następnie określić działania zapobiegawcze i zaradcze.